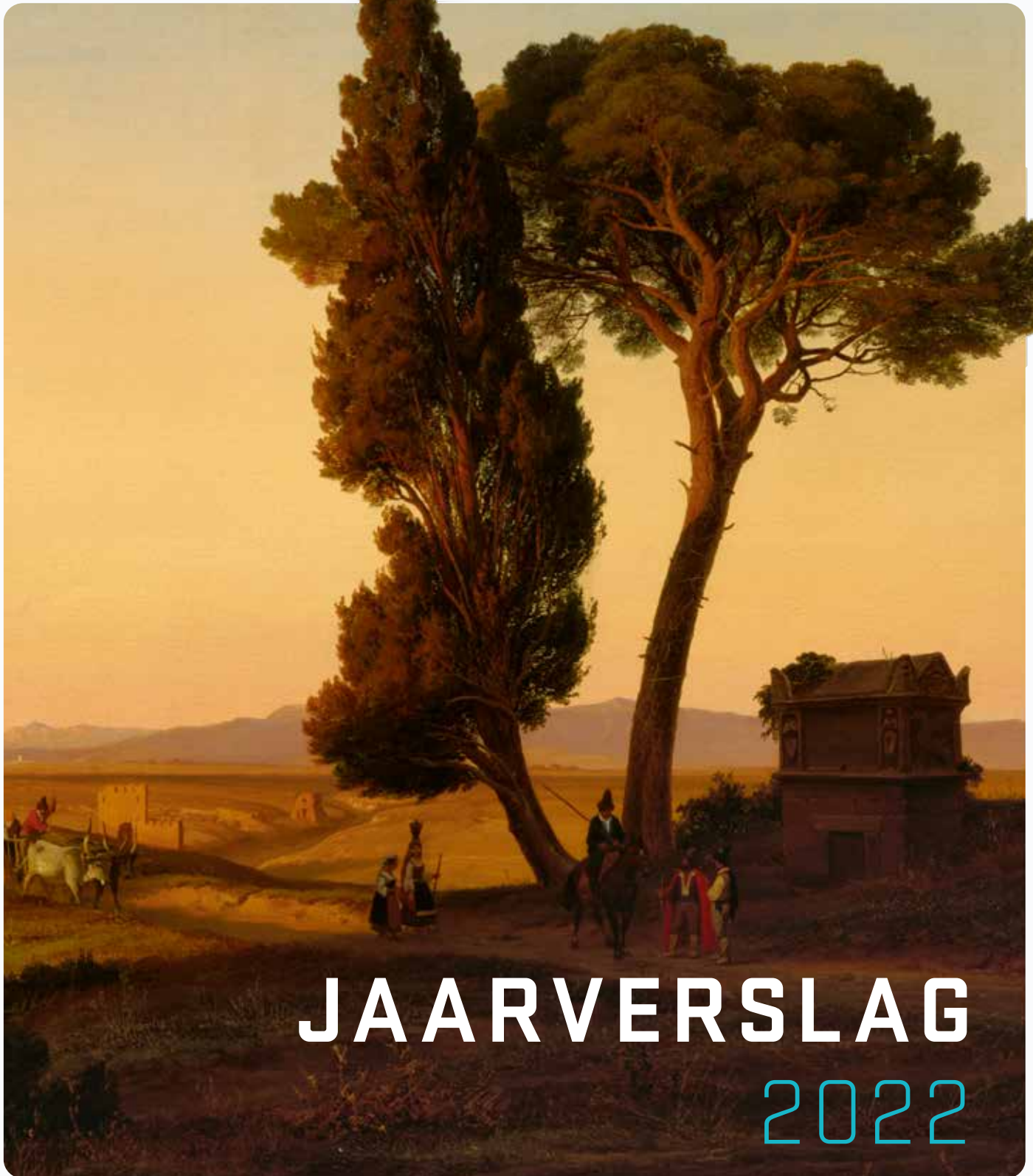

DORDRECHTS
MUSEUM

JAARVERSLAG
2022

DORDRECHTS MUSEUM
HUIS VAN GIJN
HOF VAN NEDERLAND
REGIONAAL ARCHIEF DORDRECHT

INHOUDSOPGAVE

3	VOORWOORD
5	1 KENSCHETS VAN DE ORGANISATIE
6	2 PROGRAMMERING EIGEN COLLECTIE TENTOONSTELLINGEN
26	3 COLLECTIES AANWINSTEN BRUIKLENEN RESTAURATIE EN CONSERVERING COLLECTIEREGISTRATIE STADSDEPOT ONDERZOEK EN PUBLICATIES KUNST IN DE OPENBARE RUIMTE
34	4 PUBLIEK BEZOEKCIJFERS COMMUNICATIE EN PUBLICITEIT ACTIVITEITEN EN PROGRAMMERING ONLINE
41	5 ORGANISATIE PERSONEEL BEDRIJFSVOERING DIVERSITEIT EN INCLUSIE
46	6 SPONSOREN EN FONDSSEN BEDRIJFSVRIENDEN DORDRECHTS MUSEUM VERENIGING DORDRECHTS MUSEUM STICHTING GEMMA MENTZEL DO FELKERS-SNIJDERS STICHTING SPONSOREN FONDSSEN
49	7 RAAD VAN ADVIES
50	8 FINANCIËEL VERSLAG
52	9 FACTS & FIGURES
54	BIJLAGE VERWERVINGEN 2022

VOORWOORD

Als twee nieuwe directieleden die vorig jaar zijn gestart, kijken we dankbaar terug op een goed jaar. We stapten in een mooie organisatie met diverse lopende projecten en veel tentoonstellingen. We hebben met veel plezier kennis kunnen maken met onze vele nieuwe collega's op de vijf locaties die de organisatie Dordrechts Museum kent: het Dordrechts Museum, Huis Van Gijn, Hof van Nederland, het Regionaal Archief Dordrecht en het Stadsdepot. We kijken terug op een mooi jaar waarin we naast onze collega's ook de stad, veel van onze stakeholders en collega's in het gemeentelijke, culturele en museale veld leerden kennen. Veel mooie gesprekken, inzichten en nieuwe verbindingen leverden dat op. We voelen ons meer dan welkom op onze nieuwe stek.

Het is onze opdracht te zorgen voor veel bezoekers in onze instellingen, zowel online als op de locaties. Ook hebben we de wens een breed en divers publiek te bereiken met bezoekers van binnen en (ver) buiten de stad. Of je nu komt met dubbel focusbril of met draagzak op de buik, met een kleine beurs of een grotere, gemakkelijk lezend of mindertalig en of je nu m, v of x bent: wij geloven dat mensen verschillen in de wijze waarop zij ervaren, kijken en lezen en we zijn bezig te onderzoeken hoe we daar beter op kunnen

aansluiten. We willen graag aan deze opgave werken met het team en met onze partners op een effectieve en gelijkwaardige manier.

Werkgeluk en gezondheid zijn belangrijk voor iedereen en we vinden het belangrijk dat we dat (blijven) ervaren. Zo schenken we samen met onze collega's als werkgroep *Under Pressure* extra aandacht aan het welzijn van iedereen in onze organisatie, bijvoorbeeld door de mogelijkheid om een cursus *Mindfulness* of *Zelfverdediging* te doen.

Femke Hameetman en André Besseling
foto Kevita Junior

VOORWOORD

Wij zijn overtuigd dat kunst en geschiedenis bijdragen aan persoonlijke ontwikkeling, ontspanning en welzijn. En willen daarom een breed en divers publiek uitnodigen om (samen) te ontdekken wat onze musea en archief voor hen kunnen betekenen. Dat maakt dat we weer vol goede energie uitkijken naar het nieuwe jaar: met nieuwe tentoonstellingen, aanwinsten, programmering en met oog voor meer én nieuwe bezoekers.

2022 was een jaar vol maatschappelijke veranderingen. Covid was nog niet verdwenen uit ons dagelijks leven maar werd er wel steeds minder onderdeel van. In maart 2022 werden de laatste voorzorgsmaatregelen afgeschaft. De hoeveelheid van door de lockdowns uitgestelde tentoonstellingen leverde vooral in het tweede kwartaal van 2022 een piek aan openingen op. Naast *Wanderlust*, *Watamula*, *Schilders van de Biesbosch*, *De Scheffer 2022*, *Richard van den Dool – schilderijen*, *Rein Dool – tekenaar* en *Umar Rashid – Two Tongues* was er

de heropening van Hof van Nederland. Er vond een ingrijpende vernieuwing van het concept plaats. Hierbij werd het Hof omgevormd naar een presentatie waarbij aan de hand van historische voorwerpen een verhaal wordt verteld over vrijheden en onvrijheden.

Ook vonden enkele uitgestelde projecten plaats net in of na de zomer, zoals het event *Rivier, boot, stad* door kunstenaar Edward Clydesdale waarbij een schip door de straten van het Hofkwartier in de binnenstad van Dordrecht werd gesleept. Ook was er een opening van het huisgeluidenproject met kunstenaar Elise 't Hart in Huis Van Gijn. In dit project kwamen verloren geluiden terug naar het huis, zoals de raamsput, de ijsmachine en Simon van Gijns hondje Othello. In oktober vond tijdens de Maand van de Geschiedenis de opening van de archiefpresentatie *Dordtenaren in Rampspoed* plaats. Die vertelt aan de hand van persoonlijke verhalen en archiefstukken over de veerkracht van de Dordtenaren bij rampen.

Heropende Hof van Nederland
foto Bram Vreugdenhil

VOORWOORD

Een van de hoogtepunten van 2022 was de tentoonstelling *In het licht van Cuyp. Aelbert Cuyp & Gainsborough – Constable – Turner*. Er kwamen bijna 80.000 bezoekers naar het Dordrechts Museum en de waardering was zeer hoog, met een 8,8 gemiddeld. Er waren in het kader van deze tentoonstelling voor het eerst uitgebreide wijkprogramma's, juist ook omdat Cuyp een Dordtenaar was. Ook het uitgavenpatroon van de toegestroomde bezoekers was goed: van de 3,9 miljoen euro die werd uitgegeven, werd 2,9 miljoen euro buiten het museum in de stad of in de regio besteed.

De oorlog die in Oekraïne uitbrak in februari 2022 had invloed op ons dagelijks leven. Ook in Dordrecht werden vluchtelingen gehuisvest, waarvan er in totaal meer dan honderd in april en augustus het Dordrechts Museum bezochten. De oorlog veroorzaakte onder andere een energiecrisis en de mede daardoor veroorzaakte opstuwende inflatie werd voelbaar in de portemonnee. Zo werd er ook in onze musea en

archief kritisch gekeken naar energiebesparing waar mogelijk: in de kantoren minder verwarming aan en zuiniger gebruik van verlichting.

De arbeidsmarkt was krap, maar tegelijkertijd verwelkomden we veel nieuwe collega's. In 2022 verwelkomden we een nieuwe teamleider collectie en onderzoek, een adviseur diversiteit en inclusie en enkele beveiligings- en publiekszakencollega's, naast onszelf als twee nieuwe directeuren. Twee directeuren namen afscheid in één jaar met twee mooie afscheidsfeesten. Peter Schoon werd na meer dan 20 jaar uitgewuifd met een symposium in Schouwburg Kunstmin en een feest in het Dordrechts Museum. Patricia de Weichs de Wenne, die 10 jaar zakelijk directeur was, kreeg een receptie en afscheidsfeest in de tuin van het museum op een warme zomerse avond. We kijken terug op een mooie tijd met deze directeuren.

Femke Hameetman, *artistiek directeur*

André Besseling, *zakelijk directeur*

In het licht van Cuyp in het Dordrechts Museum
foto Peter den Ouden

1

KENSCHETS

De gemeentelijke cultuurorganisatie Dordrechts Museum kent vier instellingen: het Dordrechts Museum, Huis Van Gijn, Hof van Nederland en het Regionaal Archief Dordrecht. Wij geloven dat kunst en geschiedenis bijdragen aan persoonlijke ontwikkeling, ontspanning en welzijn. Daarom willen we een breed en divers publiek uitnodigen om (samen) te ontdekken wat onze musea en archief voor hen kunnen betekenen.

De cultuurorganisatie Dordrechts Museum is een belangrijke culturele drager in de stad en spreekt een divers en groeiend lokaal, regionaal en (inter)nationaal publiek aan. De Collectie Dordrecht is breed, gevarieerd en van hoge kwaliteit; nauw verbonden met de geschiedenis van de stad, maar deze ook overstijgend.

DORDRECHTS MUSEUM

Het Dordrechts Museum, opgericht in 1842, is een van de oudste musea in Nederland. De initiatiefnemers stond 'een museum van schilderijen' voor ogen en die ambitie heeft in 180 jaar verzamelen geresulteerd in een collectie van zes eeuwen schilderkunst van (inter)nationaal niveau.

HUIS VAN GIJN

Huis Van Gijn is een uniek historisch woonhuis, dat de Dordtse bankier en verzamelaar Simon van Gijn bij zijn overlijden in 1922 met inboedel en verzameling naliet aan de Vereniging Oud-Dordrecht. Het is in 1949 aan de gemeente Dordrecht overgedragen. Het leven rond 1900 van Simon van Gijn, zijn vrouw Cornelia van Gijn-Vriesendorp en hun personeel wordt hier tastbaar: van kelder tot kap

HOF VAN NEDERLAND

Hof van Nederland is een historisch museum over het belang van Dordrecht voor de

geschiedenis van vrijheid in Nederland. Het Hof is een belangrijke plaats van herinnering van onder meer de Eerste Vrije Statenvergadering (1572) en de Synode van Dordrecht (1618-1619). In 2022 vond een herinrichting plaats.

REGIONAAL ARCHIEF DORDRECHT

Het Regionaal Archief Dordrecht, opgericht in 1885, beheert en verwerft overheids- en particuliere archieven afkomstig uit Dordrecht en diverse regiogemeenten. Voor overheidsarchieven gaat het om een wettelijke plicht, zoals vastgelegd in de Archiefwet en de gemeentelijke archiefverordening. De oudste archieven dateren uit de Middeleeuwen.

Het archief beschikt over een uitgebreide en steeds groeiende collectie beeld-, film- en audiomateriaal en een omvangrijke archiefbibliotheek. De archiefcollecties zijn in te zien in de studiezaal in het Hof. Het Regionaal Archief Dordrecht heeft er bovendien een eigen presentatieruimte op de zolder.

2

PROGRAMMERING

IN DE DORDTSE MUSEA WAREN DERTIEN TENTOONSTELLINGEN
EN COLLECTIEPRESENTATIES TE ZIEN

HET HERINGERICHTE HOF VAN NEDERLAND WERD IN JUNI 2022
FEESTELIJK HEROPEND

HET EVENT RIVIER, BOOT, STAD TROK VELE BELANGSTELLENDEN EN
KREEG VEEL AANDACHT IN DE MEDIA

EIGEN COLLECTIE

Vaste presentatie

Het Dordrechts Museum vertelt in de vaste presentatie thematisch het verhaal van zes eeuwen schilderkunst. In sommige zalen gaan kunstwerken uit verschillende eeuwen een dialoog met elkaar aan. Echt 'vast' is de presentatie niet: aanwinsten en bruikleenverkeer zorgen geregeld voor veranderingen.

In gesprek

In de vaste opstelling van het Dordrechts Museum werd in juni de kleine themapresen-

tatie *In gesprek* ingericht, een ontmoeting tussen twee schilderijen uit de collectie: het zeventiende-eeuwse *Keukeninterieur met een dienstmeid die een saus bereidt* van Cornelis Bisschop en *Schilderende handen* van Edgar Fernhout uit 1930. *In gesprek* maakte deel uit van een reeks presentaties in musea door heel Nederland, een initiatief van de Vereniging Rembrandt ter ere van het afscheid van Fusien Bijl de Vroe als directeur van de vereniging.

Schilderende handen, een ongewoon zelfportret van Edgar Fernhout, toont het moment van concentratie net voor de eerste

Cornelis Bisschop, *Keukeninterieur met een dienstmeid die een saus bereidt*, 1665, olieverf op doek, 72,3 × 97,5 cm, aankoop met steun van BankGiro Loterij en Vereniging Rembrandt (dankzij haar BankGiro Loterij Aankoopfonds), 2014

Edgar Fernhout, *Schilderende handen*, 1930, olieverf op doek, 25 × 34,1 cm, aankoop 1991

PROGRAMMERING

penseelstreek op een nieuw doek. Alles in het atelier is in gereedheid gebracht, alle ruis is verstomd. Een magisch moment. In de keuken op het schilderij van Cornelis Bisschop is het juist druk. Je kunt je blik er laten dwalen, overall is wel iets te zien. Maar telkens kom je terug bij de vrouw op de voorgrond, het stralende middelpunt. Ze kijkt, ze roert, laat zich niet afleiden. Concentratie: oog en hand werken feilloos samen. Bij de vrouw die een saus bereidt, bij de schilder die zijn penseel naar het doek brengt. Even staat de wereld stil en draait alles om die ene handeling.

WILLAERTSWAND

Bovenaan de trap in de centrale hal van het Dordrechts Museum werd in maart een presentatie ingericht rond een monumentale aanwinst: het *Huwelijksportret van Johan de Witt en Wendela Bicker* (2020) van Natasja Kensmil (1973). Het museum kocht het werk in 2021 aan met steun van het Mondriaan Fonds en de Bedrijfsvrienden Dordrechts Museum.

Het *Huwelijksportret* is een nieuw sleutelwerk in de verzameling zes eeuwen schilderkunst. Dordrecht is de geboortestad van Johan de Witt,

Het *Huwelijksportret van Johan de Witt en Wendela Bicker* wordt opgehangen aan de Willaertswand

in de zeventiende eeuw een van de machtigste politici in de Republiek die Nederland toen was. In de Collectie Dordrecht komt hij voor op schilderijen, prenten en penningen en in tal van historische documenten. Van Johan en zijn vrouw, de burgemeestersdochter Wendela Bicker, bestond geen huwelijksportret. Natasja Kensmil geeft Wendela met dit nieuwe portret een gezicht.

Kensmil, winnaar van de Johannes Vermeerprijs 2021, maakt met haar werk vragen los over macht, rijkdom en vrijheid in de zeventiende eeuw. Keerzijde van de 'Gouden Eeuw' was het systeem van kolonisatie en slavernij overzee. Maar ook dichterbij woedde soms harde strijd. Johan werd in het Rampjaar 1672 bruto vermoord, samen met zijn broer Cornelis. Bij Kensmil schemert de geschiedenis door de verf heen. Zij maakt geen gepolijst spiegelbeeld, zoals de statige zeventiende-eeuwse

portretten van de familie De Witt die te zien zijn in dezelfde hal als het *Huwelijksportret*. Kensmils portret zindert van dubbelzinnigheden: lief en leed, historie en actualiteit. Bij de presentatie werd een korte film gemaakt, waarin de kunstenaar vertelt over het werk.

HOF VAN NEDERLAND

Hof van Nederland is een historisch museum in een rijksmonument, in de dertiende eeuw gebouwd als Augustijnenklooster. Het staat midden in de historische binnenstad van Dordrecht en is sinds 2015 een museum. In dit gebouw vond in 1572 de geheime Statenvergadering plaats. Een belangrijke daad van opstand, met verstrekkende gevolgen voor de geschiedenis en de vorming van ons land. In 2022 was het 450 jaar geleden dat Willem van Oranje opriep tot een vrijheidsstrijd. In heel Nederland werd 1572 herdacht en geactualiseerd als keerpunt in de Nederlandse geschiedenis.

Het thema Vrijheden staat centraal in Hof van Nederland
foto Bram Vreugdenhil

PROGRAMMERING

Daarom opende in juni 2022 het vernieuwde Hof van Nederland, met een verhaallijn gebaseerd op het thema vrijheden.

In Hof van Nederland vertellen we een verhaal, waarin iedereen zich kan herkennen. Een verhaal, dat geïnspireerd is op de geschiedenis van het gebouw zelf; en een verhaal dat gaat over vrijheid en verdraagzaamheid. Universele thema's, die altijd en overal en voor iedereen relevant zijn. In Hof van Nederland zie je wat we in de loop van de tijd onder vrijheden verstonden, wie in het verkrijgen ervan een rol speelden en hoe we samen onze vrijheid vormgeven – vroeger en nu. Door de hele presentatie heen wordt de bezoeker uitgenodigd om stil te staan bij actuele vragen rondom vrijheden en om over de gemaakte keuzes met elkaar in gesprek te gaan.

Nederlanders zien vrijheid als een van de belangrijkste verbindende waarden in de samenleving. Tegenwoordig gaat het vaak om persoonlijke vrijheid; om te geloven wat je gelooft, te denken wat je denkt en te zijn wie je bent. Vroeger ging het ook om onafhankelijkheid van anderen, vrijheid van godsdienst, eigen wetten kunnen maken en meedenken in het bestuur. Vrijheid is veelkleuriger en minder vanzelfsprekend dan je misschien denkt.

De basis van de vertellingen in Hof van Nederland is altijd de historische Collectie Dordrecht, verteld vanuit verschillende perspectieven, met een link naar het heden. Het nieuwe Hof van Nederland zet in op voor het museum nieuwe doelgroepen, waarmee we een breder en jonger publiek aan ons willen verbinden.

Een van de heringerichte zalen in Hof van Nederland
foto Bram Vreugdenhil

DRYLANDS - ARTURO KAMEYA

13 augustus 2021 t/m 8 mei 2022

Dordrechts Museum

Het Dordrechts Museum presenteerde met Drylands de eerste museale solotentoonstelling van Arturo Kameya (Lima, 1984) in Nederland. In Drylands verbindt Kameya in een ruimtelijke installatie van schilderijen en objecten het alledaagse in de (stedelijke) cultuur van zijn geboorteland Peru met grotere verhaallijnen door tijd en ruimte heen. Kameya die al lang in het buitenland woont en werkt, bekijkt zijn geboorteland van enige afstand. Objecten en rituelen krijgen, ver weg van huis, een andere betekenis. Voortbouwend op recent werk maakte hij speciaal voor de tentoonstelling nieuwe schilderijen en sculpturen. Hij installeerde zijn multimediale cross-over ter plekke, inclusief wandbeschildering, muziek en borrelend water en transformeerde de ruimte zo tot een levendig binnenplein.

samenwerking

Grimm Gallery Amsterdam | New York | Londen

financiering

Dordrechts Museum

Arturo Kameya, *Ashes*, 2019, acrylverf en kleipoeder op hout; diverse materialen foto LNDWstudio

IN HET LICHT VAN CUYP

2 oktober 2021 t/m 8 mei 2022

Dordrechts Museum

De langverwachte en ambitieuze tentoonstelling *In het licht van Cuyp. Aelbert Cuyp & Gainsborough – Constable – Turner* werd op 2 oktober 2021 feestelijk geopend door Tim Knox, de directeur van de Royal Collections in Londen. De tentoonstelling belichtte de impact van Dordrechts beroemdste schilder Aelbert Cuyp op de Britse landschapschilderkunst. Het Dordrechts Museum toonde niet alleen bijna dertig van Cuyps belangrijkste schilderijen, uit onder andere Engeland en Amerika, maar *In het licht van Cuyp* liet ook voor het eerst uitgebreid werk van Britse schilders zien die zich door Cuyp lieten inspireren, zoals Thomas Gainsborough, John Constable, J.M.W. Turner en anderen.

Het verhaal van Dordrechts grootste schilder is uniek. Cuyp was in zijn tijd een volstrekt lokale kunstenaar die vrijwel onbekend was buiten zijn woonplaats. Hij leefde en werkte zijn hele leven in Dordrecht en de kopers van zijn landschappen kwamen bijna allemaal uit zijn geboorteplaats. Pas na zijn dood werd hij ontdekt door Engelse verzamelaars en kunstenaars. Vanaf circa 1750 ontstond daar een ware Cuyp-rage. De Britse aristocratie was zo verzot op de zonovergoten landschappen dat er rond 1800 geen belangrijk werk van Cuyp meer in Nederland te vinden was. In de grote Engelse landhuizen mocht een Cuyp niet ontbreken. Twee topstukken van Cuyp uit de Engelse Royal Collection Trust zijn genereus uitgeleend door koningin Elizabeth II. Ook drie niet eerder in Nederland getoonde landschappen van Cuyp uit Woburn Abbey zijn tijdelijk teruggekeerd naar de stad waar ze zijn gemaakt.

PROGRAMMERING TENTOONSTELLINGEN

Bij *In het licht van Cuyp* zijn diverse lezingen, rondleidingen en workshops georganiseerd en is een speciale catalogus verschenen. Tijdens de tentoonstelling waren er twee audiotours beschikbaar: een inhoudelijke ingesproken door Tom Egbers en een theatrale door theatergroep De Kale. Er is ook een film gemaakt: *Aelbert Cuyp en zijn impact in Engeland* | *Aelbert Cuyp and his Impact in England*. Voor gezinnen was er Studio Cuyp: een special effect studio waar licht op magische wijze een rol speelde.

De stad Dordrecht stond tijdens de tentoonstelling in het teken van Aelbert Cuyp. Er was een wandelfolder en een wandelpodcast. Theatergroep De Kale speelde een speciale voorstelling *Een ander licht*. In Filmhuis The Movies werden films gedraaid met een link naar de tentoonstelling, voorafgegaan door een interessante inleiding van een van de museumconservatoren. Ook was er een speciaal wijkprogramma ontwikkeld: inwoners werden uitgenodigd om het museum te bezoeken en kennis te maken met de grote Dordtse schilder

Aelbert Cuyp. Doel was om wijkbewoners kennis te laten maken met het museum, hen met elkaar in contact te brengen en de inwoners betrokken te laten voelen bij de stad, haar geschiedenis en de kunst. De tentoonstelling werd door 78.546 bezoekers bezocht.

publicatie

In het licht van Cuyp, Sander Paarlberg en Marlies Enklaar, 2021 (WBooks)

Film: *Aelbert Cuyp en zijn impact in Engeland* | *Aelbert Cuyp and his Impact in England*, Jeanne van der Horst & Annemarie Strijbosch

financiering

De tentoonstelling is mede mogelijk gemaakt door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De tentoonstelling en catalogus zijn mede mogelijk gemaakt door financiële bijdragen van: Mondriaan Fonds, BankGiro Loterij Fonds, Vrienden Loterij, Dordrecht 800 jaar stad, Blockbusterfonds, De Lancey Foundation, Fonds 21, De Gijselaar-Hintzenfonds, Hendrik Muller Fonds, Ames Auto-bedrijf BV, Kickstart Cultuurfonds, M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting, Paul Mellon Centre for Studies in British Art, RKD, Von Brucken Fock Fonds, Turing Foundation, Van der Mandele Stichting en WBooks

Catalogus *In het licht van Cuyp* in de etalage van een boekhandel
foto Jantijn van den Heuvel

PROGRAMMERING TENTOONSTELLINGEN

Arturo Kameya, *Alipio*, 2021 en detail (op de voorgrond) van *Pido la palabra / I request the floor*, 2021, acrylverf en kleipoeder op hout; diverse materialen foto LNDWstudio

PROGRAMMERING TENTOONSTELLINGEN

ELISABETH EN DE VLOED. DE RAMP VAN 1421 IN BEELD

3 oktober 2021 t/m 8 mei 2022

Dordrechts Museum

In 2021 herdacht het Dordrechts Museum de Sint-Elisabethsvloed van 1421. Deze herdenkingstentoonstelling was onderdeel van een regionale viering waar meer dan 45 partijen bij betrokken waren.

De tentoonstelling was gecentreerd rondom de vier laat-vijftiende-eeuwse Elisabethspanelen uit de collectie van het Rijksmuseum die de overstroming en het leven van de heilige Elisabeth van Thüringen, naamgeefster van de ramp, verbeelden. Ook leende Museum

Catharijneconvent diverse gerelateerde werken aan het museum uit.

Speciaal voor de tentoonstelling werd een animatie ontwikkeld die de bezoeker meeneemt in de verhalen van Elisabeth en de vloed zoals die zijn verbeeld op de schilderijen. Vanaf 25 juni 2022 is de animatie ook te zien zijn in het heringerichte Hof van Nederland.

publicatie

De grote en vreeselijke vloed, onder redactie van Hanneke van Asperen, Marianne Eekhout en Lotte Jensen (uitgeverij De Bezige Bij)

financiering

De animatie kwam tot stand met financiële ondersteuning van de erfgoedlijn Waterdriehoek, Provincie Zuid-Holland

Elisabeth en de vloed, de vier Elisabethpanelen
foto Jantijn van den Heuvel

PROGRAMMERING TENTOONSTELLINGEN

DE SCHEFFER 2022

22 mei t/m 16 oktober 2022

Dordrechts Museum

Kunstprijz De Scheffer zet elke twee jaar nieuw schildertalent op het podium. De prijs omvat een tentoonstelling en aankoop van de winnaar. De jury bekeek deze keer 89 inzendingen uit het hele land: kunst van hoog niveau, vol verhalen en verbeeldingskracht. Afra Eisma (1993), Niek Hendrix (1985) en Sam Hersbach (1995) werden genomineerd. Op 22 mei is Niek Hendrix bij de opening als winnaar uitgeroepen. Afra Eisma is aan het einde van de tentoonstelling uitgeroepen als publieksfavoriet.

De drie genomineerden zijn virtuoos met verf, maar maken ook ruimtelijk werk dat de tastzin prikkelt. Hun techniek is rijk; hun thema's zijn actueel. Een terugkerend onderwerp is gelijkwaardigheid, in alle mogelijke nuances: tussen het vrouwelijke en het mannelijke, tussen mens en dier, natuur en cultuur. Afra Eisma maakt werelden die barsten van energie en kleur, met een magische gloed. Niek Hendrix schildert

met oog voor de kunstgeschiedenis. Beelden van grote meesters komen bij hem terug in een hyperactuele gedaante. Dit zijn nooit één op één kopieën; wel een openlijk eerbetoon aan voorgangers. Sam Hersbach combineert kant-en-klare verf met zelfgemaakte pigmenten. Zijn veelkleurige schilderijen hebben veel weg van hallucinaties.

De Schefferprijs stamt uit de nalatenschap van de Dordtse schilder Ary Scheffer (1795-1858), die zelf ook jong talent stimuleerde nadat hij in Parijs wereldfaam verwierf. Het Dordrechts Museum heeft een aparte zaal aan hem gewijd. De prijs is opgezet met de Vereniging Dordrechts Museum, de museumvrienden. Zij financieren de aankoop van een werk van de winnaar. Eerdere winnaars waren onder anderen: Susanna Inglada, Raquel van Haver, Joost Krijnen, Frank Ammerlaan en Kim van Norren.

samenwerking

Vereniging Dordrechts Museum

financiering

Vereniging Dordrechts Museum, Dordrechts Museum

De Scheffer 2021 in het Dordrechts Museum
foto Bram Vreugdenhil

PROGRAMMERING TENTOONSTELLINGEN

SCHILDERS VAN DE BIESBOSCH

4 juni 2022 t/m 8 januari 2023

Dordrechts Museum

De tentoonstelling *Schilders van de Biesbosch* toonde een brede selectie van schilderijen en tekeningen uit de eigen collectie in combinatie met werken van (lokale) particuliere verzamelaars. De tentoonstelling sloot nauw aan bij het Dordrechts Museum, zijn collectie en verbondenheid met de regio. De Biesbosch hoort bij Dordrecht en haar geschiedenis en is bij veel inwoners bekend en geliefd terrein.

Ad van der Ven, *Voorjaar in de Biesbosch*, 2016

De aanleiding voor de tentoonstelling was het verschijnen van het gelijknamige boek bij uitgeverij Wbooks (april 2022), geschreven door Biesboschkenner en -bewoner Wim van Wijk in samenwerking met Pieter Jorissen, specialist op het gebied van Dordtse kunst (enaars). Zij waren ook als partners betrokken bij de samenstelling van de tentoonstelling.

publicatie

De schilders van de Biesbosch, Wim van Wijk en Pieter Jorissen, 2022 (WBooks)

samenwerking

Wim van Wijk, Pieter Jorissen

financiering

Dordrechts Museum

Sjane de Haan, *Geploegd land*, 2020

Schilders in de Biesbosch in het Dordrechts Museum
foto Jörgen Snoep

PROGRAMMERING TENTOONSTELLINGEN

RICHARD VAN DEN DOOL SCHILDERIJEN

5 juni 2022 t/m 13 november 2022

Dordrechts Museum

In het Dordrechts Museum was tot en met 13 november 2022 een ruime selectie te zien uit het werk van Richard van den Dool (Sliedrecht, 1949). De expositie was voor vele bezoekers een eerste kennismaking met zijn werk. Want al schildert Van den Dool al sinds het begin van de jaren zeventig, exposeren deed hij lange tijd niet of nauwelijks. Zijn schilderijen laten zich het best beschrijven als landschappen die niet bestaan. Luchtspiegelingen op het grensvlak van realiteit en verbeelding. Ze roepen beelden op van planten, spiegelend water, dwarrelend licht of een open plek in het bos. Van den Dool werkt niet rechtstreeks naar de natuur, toch heeft kijken naar zijn schilderijen iets van buiten zijn, *in* de natuur. Het zijn landschappen waarin de natuur onmiskenbaar ademt.

Affiche *Richard van den Dool* in het straatbeeld in Dordrecht
foto Jantijn van den Heuvel

publicatie

Richard van den Dool – schilderijen, Gerrit Willems, 2022 (Dordrechts Museum)

samenwerking

Richard van den Dool

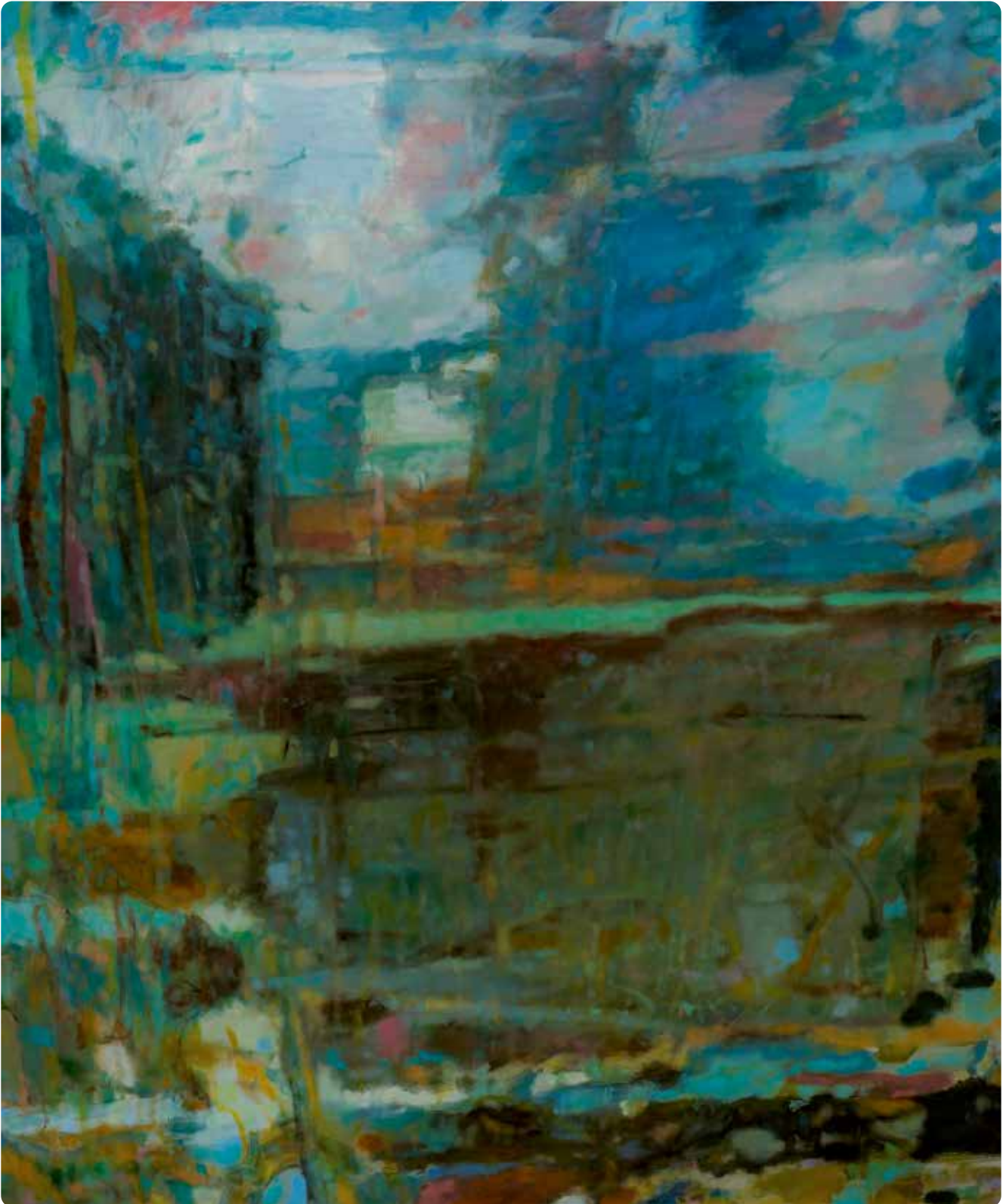
financiering

Dordrechts Museum

Richard van den Dool – schilderijen in het Dordrechts Museum
foto Jörgen Snoep

PROGRAMMERING TENTOONSTELLINGEN

Richard van den Dool, *Hollands landschap*, 2012-2020, olieverf op doek, 180 × 150 cm, Dordrechts Museum (aankoop dankzij legaat Ad Breevaart) 2020
foto Peter den Ouden

PROGRAMMERING TENTOONSTELLINGEN

WANDERLUST

19 juni 2022 t/m 9 januari 2023

Dordrechts Museum

De negentiende-eeuwse Nederlandse schilderkunst is geliefd vanwege de prachtige verbeelding van ons land. Minder bekend is dat veel schilders graag het buitenland opzochten. De tentoonstelling *Wanderlust* volgde hen op hun pad: een eeuw lang verkenning van de wereld buiten onze landsgrenzen. De kunstenaars reisden naar verre streken, kwamen door onherbergzame gebieden en bezochten bijzondere plekken in Europa, Suriname, de Verenigde Staten, Noord Afrika en Indonesië. Hun observaties van mens en natuur kwamen terecht in schetsboeken en gedetailleerde studies, maar ook op grote doeken.

Met elke nieuwe bestemming veranderde de schilderstijl. En andersom. De tentoonstelling bood verrassende werken van bekende schilders als Cornelis Kruseman, Johan Barthold Jongkind, Pierre Louis Dubourcq, Raden Saleh en Jacob Maris, maar ook van minder bekende namen als Bramine Hubrecht, Antoine Payen, Betzy Rezora Akersloot-Berg en Alexander Wüst.

publicatie

Bij de tentoonstelling werd het boek *Spiegel van de werkelijkheid. 19de-eeuwse schilderkunst in Nederland* van gastconservator Jenny Reynaerts verkocht

samenwerking

Rijksmuseum Amsterdam, samengesteld door gastconservatoren Jenny Reynaerts en Maaike Rikhof

financiering

Fonds 21, Mondriaan Fonds, Dordrechts Museum

Wanderlust in het Dordrechts Museum
foto Jürgen Snoep

WATAMULA

19 juni 2022 t/m 9 januari 2023

Dordrechts Museum

De tentoonstelling *Wanderlust – Watamula* liet actuele kunst zien over reislust en expansiedrift, ten goede en ten kwade. Zes kunstenaars, die elk op hun eigen manier verbonden zijn aan Nederland, verbeelden een zoektocht over de grens, met gevoel voor schoonheid, maar ook met een open oog voor sporen van vernietiging. Zij namen ons mee naar de horizon, legden verborgen wortels bloot en zoomden in op het rijke weefsel van culturen.

Er was werk te zien van: Kevin Osepa (Willemstad, Curaçao, 1994), Hans Broek (Veenendaal, 1965), Amjad Hashem (Damascus, 1982), Inge Meijer (Beverwijk, 1986), Charlotte Schleiffert (Tilburg, 1967) en Jennifer Tee (Amsterdam, 1973). Diverse nieuwe aanwinsten uit de collectie van het Dordrechts Museum uit 2021 en 2022 werden voor het eerst getoond: Amjad Hashem, Hans Broek, Jennifer Tee en Charlotte Schleiffert. Van Kevin Osepa en Hans Broek is naar aanleiding van de tentoonstelling werk aangekocht.

samenwerking

Roof A Gallery Rotterdam, Akinici Gallery Amsterdam

financiering

Dordrechts Museum

Watamula in het Dordrechts Museum
foto Jörgen Snoep

PROGRAMMERING TENTOONSTELLINGEN

UMAR RASHID – TWO TONGUES

29 oktober 2022 t/m 5 maart 2023

Dordrechts Museum

Het Dordrechts Museum presenteerde de eerste solotentoonstelling van Umar Rashid in Nederland. De Amerikaanse kunstenaar wordt internationaal erkend voor zijn fantastische schilderijen, tekeningen en multimediamix, waarin hij de geschiedenis van wereldmachten becommentarieert: vol bombarie, geestdrift en bijtende humor. De tentoonstelling liet een overzicht van zijn werk zien van de afgelopen zeven jaar, afkomstig uit particulier bezit uit binnen- en buitenland. Umar Rashid kwam zelf uitgebreid aan het woord in een videoportret en audiotour op zaal.

samenwerking

Gallerie Cokkie Snoei, Umar Rashid

financiering

Dordrechts Museum

Umar Rashid tijdens de opening
foto Bram Vreugdenhil

Umar Rashid, *De goden zijn onverschillig...*, 2022, acrylverf en spray paint op doek, 152 × 152 cm, bruikleen The Stewart Brothers Collection
foto David Lah

Umar Rashid – *Two Tongues* in het Dordrechts Museum
foto Bram Vreugdenhil

REIN DOOL – TEKENAAR

11 december 2022 t/m 21 mei 2023

Dordrechts Museum

Vanaf 11 december 2022 tot en met 21 mei 2023 heeft het Dordrechts Museum de schijnwerper gericht op Rein Dool, een bijzondere hedendaagse kunstenaar die al bijna vijftig jaar woont en werkt in Dordrecht. Hij bouwde een omvangrijk oeuvre op bestaande uit vrije schilderkunst, monumentale portretopdrachten, grafiek, sculptuur en keramiek. Het fundament onder al zijn werk vormt echter het tekenen, waarvoor Dool al van jongs af aan een zeldzaam talent ontwikkelde.

Dools uitgangspunt zijn de traditionele thema's landschap, portret, stilleven en figuurstuk, maar zijn tekeningen laten een grote verscheidenheid zien in benadering en werkwijze. Toch herken je in elk werk het oog en de hand van de kunstenaar. Verwondering over de wereld, de medemens en zichzelf is wat hem drijft. Om recht te doen aan de grote veelzijdigheid van zijn werk is er voor de tentoonstelling een keuze gemaakt uit tekeningen in privécollecties, het Rijksmuseum, het Dordrechts Museum en uit bezit van de kunstenaar zelf.

Rein Dool – tekenaar in het Dordrechts Museum
foto Jørgen Snoep

Rein Dool, *Zonder titel*, 2020, houtskool, grafiet en pastel op oosters papier, 31,5 × 48,5 cm, bezit kunstenaar
foto Adriaan van Dam

De tentoonstelling *Rein Dool – Les dessins* zal te zien zijn in de Fondation Custodia in Parijs van 17 juni 2023 t/m 17 september 2023.

publicatie

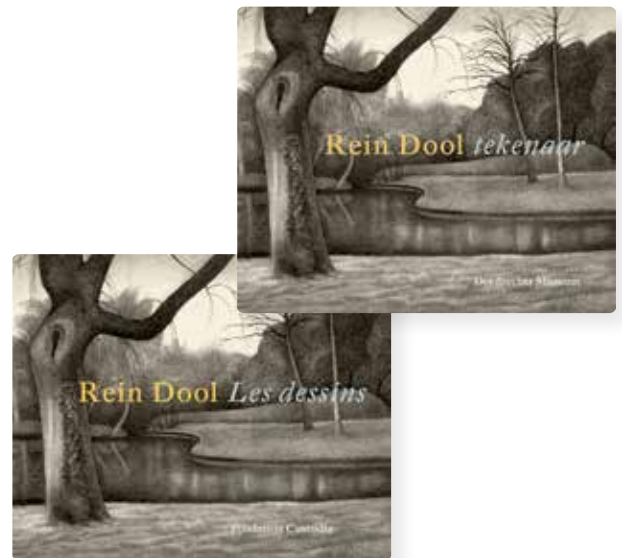
Rein Dool – tekenaar, Huigen Leeflang, 2022
(Dordrechts Museum)

samenwerking

Rein Dool, Fondation Custodia en Rijksmuseum Amsterdam, samengesteld door gastconservator Huigen Leeflang, conservator Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam

financiering

Dordrechts Museum

De publicatie *Rein Dool – tekenaar* is zowel in de Nederlandse als in de Franse taal verschenen

DORDTENAREN IN RAMPSPOED

15 oktober 2022 t/m 3 september 2023

Hof van Nederland

Voor de derde editie van Dordtenaren is de tentoonstelling verhuisd naar de zolder van het Hof. Ook op deze nieuwe plek staan we weer stil bij de verhalen van Dordtenaren. Dit keer sloten we aan bij het thema van de Maand van de Geschiedenis: *Wat een ramp!*

Dordrecht is in de afgelopen eeuwen door vele grote en kleine rampen getroffen. In al deze tijden van rampspoed zijn de Dordtenaren nooit bij de pakken neer gaan zitten en meestal komt de stad er uiteindelijk weer sterker uit. Na de grote stadsbrand van 1457 komen er maatregelen om de brandveiligheid in de stad te vergroten. In de zeventiende eeuw heerst

in Dordrecht de pest en in 1866 de cholera. Beide epidemieën eisen een groot aantal slachtoffers, maar de hygiëne in de stad wordt aangepakt. De bombardementen tijdens de Tweede Wereldoorlog verwoesten complete delen van de binnenstad, maar de schade wordt hersteld.

Naast deze collectieve rampen maken Dordtenaren veel persoonlijk leed mee. Er is armoede, er zijn slechte woonomstandigheden en veel kinderen overlijden al in het eerste levensjaar. Voor oplossingen wachten Dordtenaren niet alleen op hulp van de overheid, maar organiseren die vaak zelf.

[financiering](#)

Dordrechts Museum

Dordtenaren in Rampspoed in Hof van Nederland
foto Daisy van Knotsenburg

**EDWARD CLYDESDALE THOMSON –
RIVIER, BOOT, STAD**

17 september 2022

In opdracht van het Dordrechts Museum presenteerde Edward Clydesdale Thomson in 2019 zijn ambitieuze plan om de wandelroute in het Hofkwartier tussen het Dordrechts Museum en Hof van Nederland een kunstzinnig karakter te geven. Hierbij liet hij zich inspireren door de geschiedenis van de Dordtse scheepsbouw en hoe deze verbonden is met de binnenvaart. In 2020 begon Thomson met de bouw van een replica van een historische tjalk, een symbool voor de geschiedenis van Dordrecht. Het schip werd in de Biesboschhal in Dordrecht gebouwd, samen met scheepsbouwers, studenten houtbewerking en Dordtse vrijwilligers. Het bouwproces kon live gevolgd worden door het publiek.

Op 17 september 2022 kwam de zwartgeblakerde hektjalk in beweging voor een reis door de historische binnenstad, getrokken door vele vrijwilligers en onder grote publieke belangstelling. In een grootschalig evenement zette het schip koers van het Dordrechts Museum naar het museum Hof van Nederland. Terwijl de boot door menskracht door de smalle straten werd getrokken, brak hij langs de route in stukken. Deze overblijfselen worden in 2024 in het straatbeeld teruggeplaatst in de vorm van bronzen sculpturen en zijn dan permanent zichtbaar langs de route.

samenwerking

Edward Clydesdale Thomson

financiering

BPD Cultuurfonds, Dordrechts Museum, evenementensubsidie gemeente Dordrecht, Mondriaan Fonds, Prins Bernhard Cultuurfonds, Provincie Zuid-Holland, Stichting DOEN | VriendenLoterij Fonds

sponsors

Koninklijke Van der Wees Groep, Lankhorst Ropes

Rivier, boot, stad startte in de Museumstraat

PROGRAMMERING DORDTSE KUNSTENAARS

BEELDEND KUNSTLOKET

In 2022 hebben er twee commissievergaderingen plaatsgevonden, waarin 21 subsidieaanvragen van professioneel beeldend kunstenaars uit Dordrecht zijn beoordeeld, waarvan twintig aanvragen zijn toegekend.

Er hebben rond de twintig spreekuren plaatsgevonden, waarin kunstenaars advies kregen over hun artistieke en zakelijke beroepspraktijk. Daarnaast is de Subsidieregeling culturele huurprijs gemeentelijke ateliers Dordrecht vastgesteld en in werking getreden. Acht kunstenaars hebben van deze regeling gebruikgemaakt en een ateliersubsidie gekregen, waarmee hun atelierhuur lager en betaalbaar werd.

STADSKUNSTENAAR

Anja de Jong, die eind 2021 is aangesteld als stadskunstenaar, onderzocht in 2022 hoe Dordrecht omgaat met het water en de existentiële dreiging door klimaatverandering. Haar foto's tonen het gevecht met water en de ingrepen die worden gedaan om het water tegen te houden. De eindresultaten worden in 2024 tentoongesteld.

Anja de Jong®, *Prins Clausbrug, de nieuwste sprong over het Wantij* (werktitel), 2022

3

COLLECTIES

DE COLLECTIE DORDRECHT IS VERRIJKT MET RUIM 180 KUNSTOBJECTEN

26 SCHILDERIJEN EN ENKELE HONDERDEN WERKEN OP PAPIER
ZIJN GERESTAUREERD OF GECONSERVEERD

HET REGIONAAL ARCHIEF DORDRECHT CONSERVEERDE
101 GROOTFORMAAT UNICA

ER ZIJN DIVERSE PROJECTEN IN HET KADER VAN DE
COLLECTIEREGISTRATIE OPGEZET

AANWINSTEN

De Dordrechts Museum Organisatie verzamelt om de bestaande collectie te verrijken, om deze inhoudelijk in perspectief te kunnen plaatsen en op die manier in beweging te laten zijn. Het gefundeerd uitbreiden van de collectie is een van onze kerntaken. Dankzij collectiegroei worden nieuwe verhalen verteld en blikken geopend of verruimd. Er wordt niet alleen gekeken naar aanvullingen op de Collectie Dordrecht, maar we letten ook op hoe verwervingen zich verhouden tot de

Collectie Nederland. In 2022 konden er via aankopen, schenkingen en langdurige bruiklenen ruim 180 kunstobjecten aan de collectie worden toegevoegd (zie bijlage). Aankopen worden gefinancierd met steun van verschillende fondsen en particulieren.

Bij het afscheid van artistiek directeur Peter Schoon werd de collectie verrijkt met topwerken van twee Franse meesters uit de negentiende eeuw. *Molens bij Dordrecht* van Charles-François Daubigny (1817-1878) toont het Holland-

Charles-François Daubigny, *Molens bij Dordrecht*, 1871, olieverf op paneel, 37,3 × 68 cm, Dordrechts Museum (aankoop 2022)

se landschap vanaf het water. De Fransman verkende in 1871 de omgeving van Dordrecht. Vanuit een bootje schilderde hij wat hij zag. Snel, met losse penseelstreken en opvallend kleurige accenten. Van Horace Vernet (1789-1863), een tijdgenoot van Ary Scheffer, kreeg het museum een tekening van formaat cadeau, *Mazeppa en de wolven*. Afgebeeld is de zeventiende-eeuwse held Mazeppa, een Pool die uit zijn land werd verdreven, een toevluchtsoord vond in Oekraïne en later terugkwam om te strijden voor zijn vaderland. In de negentiende eeuw duikt Mazeppa weer op als held. Zeker in Parijs, waar dan veel Poolse ballingen wonen en kunstenaars zoals Vernet en Scheffer de Poolse onafhankelijkheidsstrijd steunen.

Anoniem, *Avondmaalsbeker*, 1613, zilver, hoogte, ca. 14 cm, Huis Van Gijn (aankoop 2022)

De eerste aankoop van Femke Hameetman als artistiek directeur was een landschap van Carla Klein. Ze schilderde altijd al desolate en vervreemdende landschappen. Toen kwam corona en werden de voorstellingen van Carla Klein werkelijkheid. Voor het Dordrechts Museum werd met hulp van het Mondriaan Fonds een desolaat stadslandschap geschilderd tijdens de lockdown aangekocht. We kijken van over het stuur van een scooter mee in een verlaten straat. De stad wordt alleen nog bevolkt door een eenzaam busbordje, straatverlichting, haaiantanden, een zebrapad en een vergeten krukje.

Daarnaast ging in 2022 een langgekoesterde wens in vervulling: aan de collectie kon een vroege, zilveren avondmaalsbeker toegevoegd worden die in 1613 in Dordrecht vervaardigd werd. De collectie Huis Van Gijn werd onder andere uitgebreid met honderd verschillende *Huisgeluiden* die kunstenaar Elise 't Hart speciaal in, over en voor het huis opnam.

Enkele illustraties van Elise 't Hart die horen bij de *Huisgeluiden*, Huis Van Gijn (aankoop 2022)

In 2022 is de collectie van het Regionaal Archief Dordrecht met ongeveer 25 strekkende meter gegroeid. Het betreft zowel overheids- als particuliere archieven uit Dordrecht en de regiogemeenten, waarmee een dienstverleningsovereenkomst is gesloten. Daarnaast zijn ook de beeldcollectie, de archiefbibliotheek en de collecties bewegend beeld en geluid met honderden objecten verrijkt.

De meest bijzondere overdracht aan de collectie archeologie betrof vondsten uit de Romeinse Tijd, van een opgraving uit 2020 op het Gezondheidspark. Het gaat om keramiek, metaalvondsten en dierlijk bot. Van twintig archeologische onderzoeken, uitgevoerd door verschillende gecertificeerde opgraafinstanties, zijn de digitale onderzoeksgegevens gedeponneerd in het e-depot van DANS/KNAW. Aan de collectie archeologie is daarvan een e-licentie overhandigd.

BRUIKLENEN

Nederland begon 2022 in lockdown maar na beëindiging van de coronamaatregelen werd het nationale en internationale bruikleenverkeer relatief snel hervat. Er werden objecten in kortdurend bruikleen gegeven aan instellingen in binnen- en buitenland, waaronder de Hermitage in Amsterdam, Singer Laren, Panorama Mesdag, het Museum voor Schone Kunsten Gent en het Kunsthistorisches Museum in Wenen. Een omvangrijk bruikleen werd toegezegd aan het Stedelijk Museum Schiedam. Er werden zestien archeologische vondsten uitgeleend aan het Biesbosch MuseumEiland in Werkendam voor de tentoonstelling *600 jaar Sint-Elisabethsvloed, de kracht van het water*. Daarnaast is er een zandstenen draak van de opgraving van het Minderbroederklooster uitgeleend aan een tentoonstelling van TGV presentaties in het Stadskantoor van Dordrecht.

H.J. Tollens, *Interieur van Huis Cronenburch aan de Wijnstraat*, foto, Regionaal Archief Dordrecht (schenking 2022)

RESTAURATIE EN CONSERVERING

In 2022 werden vier schilderijen volledig of vrijwel volledig gerestaureerd. Het betreft *Portret van Sir Norton Knatchbull* van Samuel van Hoogstraten (begonnen in 2021), twee schilderijen van Adriaen van Salm en de portretten van het echtpaar Helen Schniewind-Van Greeff en Henry Schniewind door Jan Veth.

Daarnaast zijn op 22 schilderijen kleine behandelingen toegepast, zowel ten behoeve van eigen collectiepresentaties als externe bruiklenen. Zes schilderijen en papierrestauratieprojecten zijn uitgevoerd door externe restauratoren, waaronder enkele schilderijlijsten en de restauratie van de Van Strij-bijbel. Vermeldenswaardig is de voltooiing van de restauratie van de twee ontbrekende behangselschilderijen door Abraham en Jacob van Strij in de Salon waardoor de 'kamer in het rond' weer compleet is.

Restauratie van een verworven tekening van Piet Ouborg
foto Vera van Kempen-Keijzers

In het papierrestauratieatelier werden enkele honderden werken op papier geconserveerd, gerestaureerd, opgezet en ingelijst. Het betrof met name werk voor de verschillende tentoonstellingen in het Dordrechts Museum, die dit jaar uitzonderlijk veel werken op papier bevatten, en daarnaast voor Hof van Nederland (de semipermanente collectiepresentatie en de tijdelijke tentoonstelling Dordtenaren). In Hof van Nederland is bovendien een groot deel van de collectie in klimaatlijsten geplaatst. Behandelde recente verwervingen op papier waren onder andere tekeningen van Frans Lebret, Piet Ouborg en Nicolaas van der Waay.

Voor de collectie van Huis Van Gijn zijn de volgende objecten gerestaureerd: een roemer, een porseleinen schotel uit de Kangxi-periode, twee aardewerken vaasjes en een tafelklok.

Bij het Regionaal Archief Dordrecht is sprake van doorlopende conservering. Met behulp van een grote groep vrijwilligers is ongeveer honderd strekkende meter archief geconserveerd en verpakt in zuurvrije omslagen en dozen. Daarnaast zijn de volgende projecten voortgezet: de unica uit de Gemeentelijke Prentverzameling restaureren en opnieuw opzetten en een groot aantal geschonken bijbels van een passende, beschermende doos voorzien.

In 2022 is er opnieuw archeologisch schoeisel naar Gentle Craft in Zwitserland gegaan. Hier worden tien (gedeeltelijke) schoenen op maat gesneden foam-voeten gemonteerd. Het gaat om veertiende- en zestiende-eeuws schoeisel. Daarnaast zijn er tientallen (gedeeltelijke) aardewerkvormen door de collectiebeheerder archeologie geplakt. Deze vondsten maken deel uit van de referentiecollectie keramiek.

COLLECTIEREGISTRATIE

Registratie van de Collectie Dordrecht volgens vaststaande richtlijnen in ons collectie-managementsysteem is van vitaal belang om adequaat collectiebeheer en behoud te kunnen garanderen. De werkzaamheden bestaan uit een combinatie van retro-invoer en nieuwe registratie van objectinformatie. Ook vinden regelmatig standplaatscontroles plaats, bijvoorbeeld in het kader van tentoonstellingen en bij wijzigingen in de vaste presentatie. Daarnaast is een start gemaakt met een aantal specifieke registratieprojecten, zoals het structureel nalopen en aanvullen van de registratie van de collectie Huis Van Gijn (deelcollectie keramiek). Tot slot zijn de standplaatsen van de collectie in de vernieuwde, vaste opstelling van Hof van Nederland gecontroleerd en geregistreerd.

In 2022 is ongeveer honderd strekkende meter aan overheids- en particuliere archieven beschreven en daarmee toegankelijk gemaakt via de website van het Regionaal Archief Dordrecht. Een grote groep vrijwilligers is doorgegaan met het nader ontsluiten van de gezinskaarten en de notariële akten van Dordrecht. Met inzet van vrijwilligers en de commentaren van bezoekers van de beeldbank zijn weer vele afbeeldingen beschreven en daarmee beter toegankelijk gemaakt.

In 2022 werd de herinventarisatie van de archeologische referentiecollectie keramiek afgerond en werden alle dozen met bulkkeramiek nagelopen en geregistreerd op opgravingsgegevens, materiaalcategorie, bakseltype en standplaats. Ook de fotografie van de referentiecollectie keramiek is afgerond,

waardoor deze nu in z'n geheel online te raadplegen is. Ten aanzien van de nulmeting uit 2018 is er met betrekking tot de registratie in Axiell Collections van leer-, hout- en metaalvondsten uit de overdracht van het provinciaal depot nog weinig vooruitgang geboekt. De metaalvondsten zijn inmiddels wel allemaal van objectnummers voorzien, echter nog niet op het object zelf en vrijwel alles is gefotografeerd.

STADSDEPOT

Met het Stadsdepot beschikken de Dordtse musea en het Regionaal Archief Dordrecht over een uitstekende voorziening om de Collectie Dordrecht onder goede bewaarcondities te behouden voor toekomstige generaties. Vanwege de constante groei van de collectie van het Regionaal Archief Dordrecht (wettelijke bewaarplicht) en door aankopen, schenkingen en langdurige bruiklenen raakt het depot steeds voller en zal op de korte termijn de noodzakelijke uitbreiding van het gebouw worden onderzocht.

In 2022 is men gestart met de registratie van de museale objecten die op tijdelijke locaties in het pand opgeslagen zijn, zodat ze een definitieve standplaats kunnen krijgen en de ruimtes hun oorspronkelijke functie weer kunnen vervullen. De collectie bouwhistorie is beter in kaart gebracht en voorbereid op registratie. Daarnaast is het nulmetingsproject van de deelcollectie schilderijen voortgezet, waarbij de conditie wordt vastgelegd en de registratie inhoudelijk wordt gecontroleerd. Prioriteit hierbij hadden de schilderijen uit de collectie Huis Van Gijn en de Scheffercollectie. In totaal zijn er 263 schilderijen gecontroleerd.

ONDERZOEK EN PUBLICATIES

Onderzoek naar de eigen collectie is van belang om nieuwe verhalen te kunnen vertellen. Zo neemt het Dordrechts Museum deel aan het project *De andere helft*, een initiatief van het RKD, Rijksmuseum, Stedelijk Museum en de Universiteit van Amsterdam. In dit project wordt het aandeel van vrouwen in de Nederlandse kunstwereld onder de loep genomen, specifiek in museale collecties in de periode 1780-1980. In het kader hiervan hebben we bij een groot deel van onze collectie het aantal vrouwelijke vervaardigers in kaart gebracht.

In de praktijk vormen tentoonstellingen vaak de aanleiding tot onderzoeksprojecten, maar ook restauraties leiden tot nieuwe inzichten. In 2022 zijn de gronderingen in de werken van Samuel van Hoogstraten bestudeerd, waarbij monsters zijn genomen in samenwerking met externe onderzoekers. Daarnaast is er gestart

met het opstellen van een plan voor kunsthistorisch en materiaal-technisch onderzoek naar de Scheffercollectie in aanloop naar de grote tentoonstelling over *Ary Scheffer en de Franse Romantiek* in 2024. Stagiairs hebben onderzoek verricht naar de collectie van het verzamelaars-echtpaar Van Bilderbeek-Lamaison en naar Dordtse kunstenaars uit de zeventiende eeuw. Bovendien zijn door het Regionaal Archief Dordrecht het project *Het nader ontsluiten van de brieven van kunstschilder Jan Pieter Veth* in verband met de grote Veth-tentoonstelling in het Dordrechts Museum (voorjaar 2023) en het project *Portretkunst in Dordrecht* voortgezet.

Dankzij de toekenning van het Conservatorenstipendium door het Prins Bernhard Cultuurfonds in 2022 komt er in 2023 ruimte voor een diepgaand onderzoek naar de verschillende aspecten van Huis Van Gijn, zijn bewoners en personeel.

Arie Johannes Lamme, *Ary Scheffer aan het werk in het grote atelier bij zijn woonhuis aan de Rue Chaptal*, 1851, doek, 60,1 × 73,4 cm, Dordrechts Museum (legaat Cornelia Marjolin-Scheffer 1899)

In 2022 is een grootschalig skeletonderzoek gestart naar menselijk botmateriaal van de opgraving op de hoek Voorstraat-Visstraat (het Minderbroederklooster) uit 1982. Het onderzoek door W. Baetsen ging vooraf aan zijn toenmalige PhD onderzoek voor een Engelse universiteit naar de effecten van roken. Omdat deze botcollectie niet ontsloten was, moesten eerst basisdeterminaties worden uitgevoerd voor alle ruim 900 (soms gedeeltelijke) skeletten. Door privéomstandigheden kon het onderzoek, dat werd bekostigd door een Engelse instantie, echter niet worden afgerond. Baetsen is tot 522 individuen gekomen.

Daarnaast is er via restauratieatelier Vesta, met medewerking van het Dordrechts Museum en het Vakteam Erfgoed van de gemeente Dordrecht een groot multidisciplinair onderzoek uitgevoerd naar een inmiddels aan de collectie archeologie overgedragen rinkelbel (rammelaar) uit de zeventiende eeuw. Het onderzoek dat

door Vesta in gang is gezet, werd mede uitgevoerd door de TU Delft en de RCE en was gericht op het onderzoeken van de samenstelling van de materialen waarvan de rinkelbel is gemaakt, de corrosie hierop en de beste manier van behandeling met het oog op behoud en het hierbij behouden van de authentieke looks van een archeologische vondst. Over dit proces en de bevindingen zijn door Vesta diverse lezingen gehouden.

Het boek *Covering the Blade* (2020) van Marquita Volken omvat een groot deel van de Dordtse leercollectie mes-, dolk- en zwaardscheden. De inventarisnummers van de gepubliceerde vondsten uit de collectie van het Dordrechts Museum kloppen alleen vaak niet. Hiervoor is in 2022 een intensieve correctieronde uitgevoerd, zodat de gegevens in het boek bij een herdruk gecorrigeerd kunnen worden. Verder is er redactie gedaan op een aantal hoofdstukken van een nieuw boek van

Mes-, dolk- en zwaarscheden van de Dordtse leercollectie in het boek *Covering the Blade*

dezelfde auteur, een boek over trippen. Ook in dit boek heeft de collectie houten en leren trippen uit Dordrecht een groot aandeel. In oktober 2022 heeft het Dordrechts Museum een congres georganiseerd over archeologisch leer. Dit vond plaats in Hof van Nederland en er waren zes sprekers uit Nederland en België.

De meeste publicaties van het Dordrechts Museum verschijnen als catalogus of magazine bij tentoonstellingen. Ter gelegenheid van het afscheid van Peter Schoon als artistiek directeur is het boek *Een gedroomde collectie. Verzameld voor Dordrecht 2001-2022* uitgegeven. Tevens verschijnt drie keer per jaar het blad *Culthure* met artikelen over tentoonstellingen, aanwinsten, restauraties en andere wetenswaardigheden over de Collectie Dordrecht.

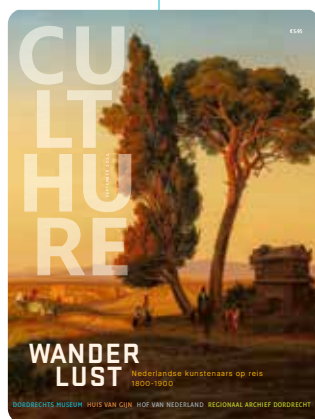
KUNST IN DE OPENBARE RUIMTE

De gemeente Dordrecht heeft sinds jaar en dag een beleid om de kwaliteit van de openbare ruimte te verbeteren en de belevingswaarde van de gebouwde omgeving te verhogen: Kunst in de Openbare Ruimte. Dit leidt tot de realisatie van belangwekkende, openbaar toegankelijke beeldende kunstprojecten voor

Voorzijde boek *Een gedroomde collectie. Verzameld voor Dordrecht 2001-2022*

een zo groot mogelijk publiek. Het Dordrechts Museum is hiervoor de opdrachtgever. In 2022 zijn nieuwe projecten opgestart en diverse kunstwerken opgeleverd, waarvan het project *Rivier, boot, stad* van Edward Clydesdale Thomson een van de hoogtepunten vormde.

Culthures 2022

4

PUBLIEK

ONZE MUSEA, HET ARCHIEF EN HET AREND MAARTENSHOF
ONTVINGEN IN 2022 BIJNA 135.000 BEZOEKERS

HET AANTAL ONTVANGERS VAN DE NIEUWSBRIEF VAN HET DORDRECHTS
MUSEUM IS MET BIJNA 50% GESTEGEN TOT 11.100 ABONNEES

DE FREE PUBLICITY MEDIAWAARDE VAN PRINTMEDIA WAS € 814.856
MET EEN BEREIK VAN RUIM 155 MILJOEN PERSONEN

IN KRANTEN, TIJDSCHRIFTEN EN DIGITALE MEDIA VERSCHENEN
273 ARTIKELEN OVER ONZE LOCATIES (MET DOORPLAATSINGEN
ERBIJ ZELFS 369)

BEZOEKCIJFERS

De eerste weken van het jaar zijn we nog dicht geweest voor publiek vanwege de coronamaatregelen. Nadat we de deuren weer konden openen, is de bezoekersstroom heel langzaam op gang gekomen. Dat gold voor de hele culturele sector in Nederland, maar ook buiten onze grenzen. De tentoonstelling *In het licht van Cuyp* die in 2021 al zo succesvol was gestart, zorgde met andere exposities zoals *Wanderlust*, *Richard van den Dool*, *Schilders van de Biesbosch* en *Umar Rashid* voor een bezoekersaantal van bijna 88.000 in het Dordrechts Museum. Huis Van Gijn werd vorig jaar ruim 26.000 maal bezocht en zit daarmee net als het Dordrechts Museum op het niveau van 2019. Hof van Nederland is eind juni heropend, na een forse verbouwing. Niet alleen de inrichting, maar ook de positionering van het museum is veranderd. Hof van Nederland gaat over hoe wij in Nederland omgaan met onze vrijheden, vroeger en nu. En dat wordt

verteld vanuit verschillende perspectieven, aan de hand van diverse belangrijke gebeurtenissen uit de geschiedenis van Nederland, en Dordrecht in het bijzonder. Hof van Nederland ontving in het tweede halfjaar bijna 10.000 bezoekers.

Met ons educatieve aanbod bereikten we in 2022 970 scholieren, waarvan 566 uit het primair onderwijs en 404 uit het voortgezet onderwijs. Tijdens de *Cultuursafari*, een rondgang van derdeklassers voortgezet onderwijs langs diverse culturele instellingen in Dordrecht, bezochten 577 leerlingen in drie dagen het Dordrechts Museum.

COMMUNICATIE EN PUBLICITEIT

Free publicity is een belangrijke pijler in onze communicatiestrategie. Er verschenen in de pers 273 artikelen (met doorplaatsingen erbij zelfs 369) met een totale mediawaarde van € 814.856 en een bereik van ruim 155 miljoen personen.

ACTIVITEITEN EN PROGRAMMERING

Heropening en herpositionering

Hof van Nederland

Na een ingrijpende verbouwing is Hof van Nederland op 26 juni heropend. Het heeft een metamorfose ondergaan tot een veelkleurig museum dat gaat over hoe wij in Nederland omgaan met onze vrijheden, vroeger en nu. De uitstraling is meer eigentijds, omdat we – naast onze huidige bezoekers – toegankelijker willen zijn en ook een jonger publiek willen trekken. Het logo en de huisstijl zijn tevens aangepast en met een landelijke campagne via verschillende kanalen en media geïntroduceerd. Met activiteiten zoals een escapetour, kindertour, lezingen en *Hof Live* richten we ons op verschillende doelgroepen. Het zal naar verwachting nog wel enige tijd duren voordat het nieuwe Hof van Nederland bij het publiek algemeen bekend zal zijn.

Herdenking 450 jaar Eerste Vrije Statenvergadering

De herdenking van de Eerste Vrije Statenvergadering, de historische bijeenkomst van

twaalf Hollandse steden in het Hof op 19 juli 1572, werd in 2022 groots aangepakt. Op 8, 9 en 10 juli waren er diverse festiviteiten. Tijdens een bijeenkomst met vele genodigden, waaronder afgevaardigden van de deelnemende steden aan het landelijke netwerk 1572 werd op verschillende manieren stilgestaan bij het thema *Vrijheid*.

Met Filemon Wesseling als moderator waren er bijdragen van onder anderen Helga van der Leur en minister Frank Weerwind. In en rond het museum Hof van Nederland, dat kort daarvoor na een verbouwing werd heropend, waren verschillende activiteiten georganiseerd. In een eerder gehouden *Jongerentop* hadden jongeren een manifest geschreven dat die dag werd overhandigd aan Gerdi Verbeet. Samen met andere culturele instellingen in de stad is het *Hoffestival* gehouden, waar ongeveer 1.500 bezoekers aan allerlei activiteiten hebben deelgenomen.

Heropende Hof van Nederland
Het manifest van de Jongerentop 2022

Speciale doelgroepen en projecten

Wij zijn continu op zoek naar verbinding met doelgroepen die niet of nauwelijks de weg naar de musea weten te vinden. Door verschillende initiatieven te ontplooiën en samenwerkingen aan te gaan, komen we steeds meer in contact met nieuwe groepen. Daarin willen we leren en samen ontdekken op welke manier wij relevant voor hen kunnen zijn. Dat is een ontdekkings-tocht en we zien het tevens als een opdracht die we onszelf blijven geven.

Take pART

Ook de jongerenafdeling *Take pART* is in 2022 weer actief geweest in het Dordrechts Museum. Zo maakte de lichte 2021-2022 een podcast bij de tentoonstelling *Wanderlust*. De nieuwe groep jongeren (2022-2023) gaf rondleidingen door de vaste collectie en maakte tags: tekstbordjes voor en door jongeren. Bovendien speelden ze een rol bij de viering van het 180-jarig bestaan van de Vereniging Dordrechts Museum.

Cultuurparticipatie: Museum voor de Stad

Onder de paraplu van *Museum voor de Stad* ontwikkelen wij toegankelijke en educatieve activiteitenprogramma's waarbij kunst als middel wordt ingezet tot het stimuleren van onderlinge (sociale) verbindingen tussen de deelnemers en de positieve gezondheid. Het programma heeft als doel alle Dordtenaren in contact te brengen met onze collectie en verhalen. Door een aanbod te ontwikkelen speciaal voor de inwoners uit Dordrecht willen we toegankelijk en relevant zijn voor een diverse doelgroep. Het project is in 2021 gestart in de vorm van een wijkenprogramma dat aansloot bij de tentoonstelling *In het licht*

van Cuyp. Hierbij werd intensief samengewerkt met partners uit de stad om een activiteit op locatie te realiseren en een bezoek aan de tentoonstelling.

Om de bewoners in de wijken te bereiken, zijn er nieuwe samenwerkingsverbanden aangegaan met organisaties als Buurtwerk Dordrecht, Het Vogelnest, Culturele Broedplaats DOOR, De Merwelanden, Dubbeldammers voor Dubbeldammers en De Buitenwacht. In de periode van september 2021 tot februari 2022 zijn er 17 workshops in de wijken georganiseerd. Er waren 141 deelnemers. Daarnaast hebben we tijdens negen 'wijkbezoeken' 166 geïnteresseerde bezoekers mogen ontvangen in het Dordrechts Museum. De reacties van zowel de bezoekers en samenwerkingspartners als de museum-docenten waren enorm positief. Velen waren verrast, verbaasd en sommigen zelfs ontroerd om (weer) in een museum te zijn en de kunst te ervaren.

Dit wijkenprogramma is de start geweest van mooie samenwerkingen waar wij op voortborduren. In het kader van de tentoonstelling *Wanderlust* hebben we in september 2021 *Aan tafel* georganiseerd in samenwerking met een lokale Syrische band, Dordtse spoken word artiesten, *Take pART* en *Turkish Delight*. Aan deze activiteit hebben 145 mensen deelgenomen, waarbij ze met elkaar aan tafel hebben gezeten en hebben genoten van de elkaars gezelschap, het overheerlijke eten, de mooie muziek, de spoken word-voordracht en de tentoonstelling *Wanderlust*.

ONLINE

In 2022 hebben we een uitgebreide mix van online middelen ingezet om mensen te bereiken. We hebben een groeiende community die ons online volgt, waarbij steeds meer belangstellenden zich aansluiten. De gemiddelde leeftijd van online volgers daalt net als vorig jaar nog steeds, mede doordat onze Instagram community harder groeit dan Facebook. Omdat we zien dat de sociale media giganten de voorkeur geven aan reels en video en de jongere gebruiker bijna geen statische posts meer bekijkt, zijn we eind 2022 gestart met het vaker inzetten van video's en reels. Voor *Take pART* is een TikTok kanaal gestart. Voor Huis Van Gijn en Hof van Nederland zijn we, na het lanceren van de nieuwe websites, gestart met een eigen nieuwsbrief en met een bedrijfspagina op LinkedIn.

Om beter inzicht te hebben in wat sociale media posts en nieuwsbriefitems precies doen (doorkliks naar landingspagina's) zijn we in 2022 gestart met het gebruik van UTM-codes, in eerste instantie bij de advertenties in *Dordt Centraal* en de DM-nieuwsbrieven. Hierdoor kunnen we zien welk effect iets heeft

en nieuwsbrieven versturen die meer conversie opleveren (denk aan kliks naar landingspagina's, downloads, tickets etc.).

Nieuwe websites Huis Van Gijn en Hof van Nederland

huisvangijn.nl en hofvannederland.nl zijn beide helemaal vernieuwd. Ze bieden een betere gebruikerservaring, sluiten qua vormgeving en kleurstelling aan bij de musea, hebben een eenvoudiger ticket aankoopproces en zijn voorzien van nieuwe fotografie. De meer eigentijdse en heldere vormgeving van de nieuwe Hof van Nederland website springt als eerste in het oog. Bij Huis Van Gijn is de klassieke stijl bijzonder passend, de site is een verlengde van het museum en andersom. Ook de structuur en inhoud zijn vernieuwd en de navigatie is versimpeld. Beide sites bieden veel nieuwe informatie over wat er in de musea te doen en te zien is.

Digitale toegankelijkheid

Het Dordrechts Museum, Huis Van Gijn, Hof van Nederland en het Regionaal Archief Dordrecht streven ernaar dat iedereen alle informatie op de websites gemakkelijk kan gebruiken.

Website Huis Van Gijn

Website Hof van Nederland

Hiertoe zijn wij als overheidsinstelling ook verplicht. Daarom werken we continu aan het verbeteren van de toegankelijkheid. Met onze websites voldoen we nu nagenoeg aan alle eisen die aan een overheidswebsite worden gesteld, zoals kleurcontrasten, metatags, logisch gebruik van kopjes en alinea's, duidelijke en eenvoudig taalgebruik en beschrijvende links. De indeling is zo gemaakt dat blinden en slechtzienden de website kunnen laten voorlezen. Alle nieuwe video's zijn voorzien van ondertiteling en audiodescriptie.

Bezoek websites

Afgelopen jaar zijn er in totaal 343.780 bezoeken op de website van het Dordrechts Museum gemeten. De Google Ads waren goed voor 4% van de bezoeken, wat neerkomt op 15.720 sessies. De top 3 pagina's waren in 2022:

- *Home* met 215.010 bezoeken
- *Nu te zien en doen - Cuyt* kreeg 67.410 weergaven
- *Praktische informatie* werd 50.450 keer bekeken

Afgelopen jaar zijn er in totaal 64.430 bezoeken op de website van Hof van Nederland gemeten. De Google Ads waren goed voor 33% van de bezoeken, wat neerkomt op 17.930 sessies. De top 3 pagina's waren in 2022:

- *Home* met 55.220 bezoeken
- *Home (English)* kreeg 3.660 weergaven (91% via Google Ads)
- *Beleven* werd 3.430 keer bekeken

Afgelopen jaar zijn er in totaal 84.480 bezoeken op de website van Huis Van Gijn gemeten. De Google Ads waren goed voor 33% van de bezoeken, wat neerkomt op 17.930 sessies.

De top 3 pagina's waren in 2022:

- *Home* met 51.730 bezoeken
- *Recepten* kreeg 17.170 weergaven
- *Praktische informatie* werd 7.440 keer bekeken

In 2022 werden op de website van het Regionaal Archief Dordrecht 4.486.402 pagina's bezocht (waarvan 2.177.442 unieke pagina's). In de beeldbank werden 192.000 pagina's door 157.000 bezoekers bezocht.

De top 3 pagina's waren in 2022:

- *Home*
- */archief/zoeken*
- */archief*

Forse groei aantal abonnees op nieuwsbrief

De digitale nieuwsbrief wordt maandelijks verstuurd naar bijna 11.000 abonnees. Ook zijn we met het opleveren van de nieuwe sites gestart met nieuwsbrieven voor Huis Van Gijn en Hof van Nederland. De inschrijvingen stijgen gestaag. De openingsrate voor de DM-nieuwsbrief lag in 2022 gemiddeld op 60%, wat zeer hoog is voor nieuwsbrieven.

Digitale nieuwsbrief Dordrechts Museum

PUBLIEK

Aantal volgers sociale media-kanalen

Volgers	Facebook	Instagram	Twitter
Dordrechts Museum	9.747	9.387	2.778
Huis Van Gijn	2.796	1.756	-
Regionaal Archief Dordrecht	2.255	1.003	1.882
Hof van Nederland	1.544	1.236	1.236
LinkedIn Dordrechts Museum	3.000 volgers		
LinkedIn Huis Van Gijn	189 volgers		
LinkedIn Hof van Nederland	86 volgers		

Groepsfoto van de lichting 2022-2023 van *Take pART*
foto Daisy von Dutch

Speelgoedzolder Huis Van Gijn

5

ORGANISATIE

ER WERKEN 120 MEDEWERKERS BIJ DE DORDTSE MUSEA EN HET REGIONAAL ARCHIEF DORDRECHT MET ONGEVEER EVENVEEL VRIJWILLIGERS EN ONGEVEER 20 RONDLEIDERS OP ZZP-BASIS IS DE ORGANISATIE OP 'VOLLE KRACHT'

IN 2022 IS DE NIEUWE ORGANISATIESTRUCTUUR, WAARTOE EIND 2021 IS BESLOTEN, DAADWERKELIJK INGEVULD DIVERSITEIT EN INCLUSIE KRIJGEN EEN STEEDS PROMINENTERE PLEK IN DE ORGANISATIE EN DE PROGRAMMERING

Om uitvoering te kunnen geven aan de ambities van de gemeente Dordrecht en de wijze van werken binnen de Dordrechts Museum Organisatie is eind 2021 een aantal wijzigingen in de structuur en aansturing van de organisatie doorgevoerd. In oktober 2021 is het organisatieplan goedgekeurd door de Ondernemingsraad en het College van Burgemeester & Wethouders. Vanaf 1 januari 2022 is de nieuwe organisatiestructuur in werking getreden.

In 2022 zijn nagenoeg alle nieuwe of gewijzigde functies vanuit het organisatieplan daadwerkelijk ingevuld. In tegenstelling tot veel andere bedrijfstakken is de krapte op de arbeidsmarkt niet zodanig dat we vacatures niet vervuld krijgen. Het lukt ons om een aantrekkelijke werkgever te zijn voor de verschillende disciplines die we binnen onze locaties en teams hebben.

Organisatieontwikkeling is nooit echt 'af'. Er staan voorlopig geen grote veranderingen op stapel; wel zullen we in 2023 bezien of we het werken met locatieteams verder kunnen verbeteren.

PERSONEEL

In 2022 waren er binnen de Dordtse musea en het Regionaal Archief Dordrecht 120 medewerkers werkzaam, waarvan de meesten in vaste dienst. Er werken vrij veel medewerkers parttime. De totale formatie was 79 fulltime functies. De medewerkers voor bepaalde tijd zijn voornamelijk inhuurkrachten voor het team beveiliging en bewaking. Daarnaast worden er af en toe medewerkers ingehuurd ter ondersteuning van projecten.

Binnen de organisatie werken meer vrouwen dan mannen (58%). De gemiddelde leeftijd is 49 jaar. Het ziekteverzuimpercentage lag rond de 5,5% in 2022.

Naast het eigen personeel werken er ongeveer 125 vrijwilligers bij de Dordrechts Museum Organisatie en maken we gebruik van ongeveer 20 rondleiders op freelance basis.

BEDRIJFSVOERING

ICT en informatiebeheer

We leren steeds beter werken met het nieuwe kassasysteem dat begin 2022 ingevoerd is voor alle locaties. Er zijn een aantal bewakingscamera's vervangen in het Dordrechts Museum en het Hof. Deze vervanging staat in 2023 gepland voor het Stadsdepot. In 2023 willen we meer werken met (culturele) doelgroepen; hiervoor is het belangrijk dat we van zoveel mogelijk bezoekers onder andere hun postcode registreren.

Museumwinkel

Het winkelassortiment van het Dordrechts Museum is vooral op kunst en cadeaus gericht (uitgebreide boekencollectie, glaswerk, woondecoratie, kinderartikelen en eigen collectie).

Het assortiment van de winkel van Huis Van Gijn is voornamelijk gericht op nostalgie (huishoudelijk, speelgoed, boeken etc.).

Met name de winkel in het Dordrechts Museum heeft in 2022 mooie omzetcijfers laten zien. Grotere aantallen bezoekers geven meer uit in deze winkel. We hopen deze stijgende lijn voort te zetten in 2023 en dit ook vorm te geven op de andere winkellocaties (met name Huis Van Gijn).

Al in 2021 is gestart met het ontwikkelen van een MuseumShop huisstijl en collectie, custom made artikelen geïnspireerd op de vaste collectie van het Dordrechts Museum.

DORDRECHTS
MUSEUM
SHOP

'Custom made' MuseumShop artikelen

Museumwinkel in Huis Van Gijn
foto Jörgen Snoop

De MuseumShop profileert zich in de markt met een eigen collectie om de consument te verleiden tot een bezoek aan de museumwinkel, los van het bezoeken van het Dordrechts Museum. Dit blijkt een succesvol concept te zijn. Daarnaast hebben we ons aangesloten bij de Dutch Museum Gift Shop, een overkoepelende webshop waar verschillende musea hun mooie en bijzondere producten aanbieden. Het Dordrechts Museum verkoopt uitsluitend de eigen collectie in de webshop, een uniek assortiment.

Horeca

De horecaruimtes in het Dordrechts Museum worden verhuurd aan Art & Dining. Vanaf 2023 vormt dit geen onderdeel meer van de Gaste-Rhoon-groep, maar gaat als zelfstandig merk verder. Art & Dining beschikt over een restaurant, een auditorium (de Schoumanzaal), een wijnbar, een salon voor private dining (de Van Strij-salon) en een buitenterras. De ruimtes zijn geschikt voor het ontvangen van grote groepen en het organiseren van huwelijken en feesten.

DIVERSITEIT EN INCLUSIE

Musea zijn plekken waar verbeelding en fantasie geprikkeld worden en het gesprek op gang wordt gebracht; de plek bij uitstek dus om bij te dragen aan de totstandkoming van een inclusievere samenleving en gedachtengoed. Musea willen er voor iedereen zijn, maar in een snel veranderende maatschappij is het vandaag de dag een uitdaging om aan alle verschillende perspectieven, verhalen en geluiden gehoor te geven. Diversiteit is essentieel voor dit bredere perspectief, niet alleen omdat het voor een inclusievere sector zorgt maar ook omdat wij hierdoor hogere kwaliteit kunnen bieden aan onze bezoekers.

Al enkele jaren is het Dordrechts Museum aangesloten bij het landelijke samenwerkingsverband Musea Bekennen Kleur. Doelstelling van Musea Bekennen Kleur is om erfgoedinstellingen duurzaam te verenigen in hun streven om diversiteit en inclusie te verankeren in het DNA van de erfgoedsector. In 2023 maken we een 'doorstart' met dit initiatief.

Van Strij-salon
foto Bram Vreugdenhil

ORGANISATIE

De werkgroep toegankelijkheid, waaraan medewerkers uit de gehele organisatie deelnemen, zet zich in om alle locaties en activiteiten voor meer en andere doelgroepen toegankelijker te maken.

Vanaf oktober 2022 hebben we de vacature voor adviseur diversiteit en inclusie kunnen invullen. Deze adviseur draagt, uiteraard niet als enige, bij aan een meer inclusieve organisatie, mede op basis van een in 2023 op te stellen

diversiteitsbeleid. Dit met als doel dat inclusief beleid zichtbaar en voelbaar is, in programma's, in samenwerkingen (partners), in de samenstelling van ons publiek, in de wijze waarop we communiceren en uiteindelijk ook in de opbouw van ons personeelsbestand. Concrete voorbeelden in 2023 zullen zijn het medeorganiseren van de Ketikotitafel en een rol vervullen in het onderzoek naar het koloniaal verleden van Dordrecht.

Poster van de Cultuurnacht op 8 oktober 2022

6

SPONSOREN EN FONDSSEN

BEDRIJFSVRIENDEN DORDRECHTS MUSEUM

De Stichting Bedrijfsvrienden Dordrechts Museum (BDM) heeft ten doel de bekendheid van het Dordrechts Museum te vergroten. De stichting richt zich daarbij primair op ondersteuning door het bedrijfsleven en verwerft haar middelen uit bijdragen van aangesloten bedrijfsvrienden. Het begon in 1994 met een dertigtal kunstminnende Dordtenaren; eind 2022 heeft de BDM ongeveer 115 leden (Cuypvrienden, Scheffer-vrienden, Van Strij-vrienden en Art2be-vrienden). Behalve financiële ondersteuning bij de verwerving van belangrijke kunstwerken geeft de BDM – gevraagd en ongevraagd – advies; of het nu gaat om financiën, juridische kennis of bedrijfsvoering. Ter gelegenheid van het afscheid van Peter Schoon als artistiek directeur van het Dordrechts Museum werd van Robert Zandvliet het schilderij

Zonder titel (2021) aan het Dordrechts Museum geschonken. Het bestuur van de stichting heeft in 2022 diverse keren met de directie van het Dordrechts Museum vergaderd.

VERENIGING DORDRECHTS MUSEUM

De Vereniging Dordrechts Museum (VDM) stond aan de basis van het Dordrechts Museum. Het delen van de liefde voor de kunst was vanaf het begin – 1842 – even belangrijk als het verzamelen van kunstwerken. De vereniging droeg de museumorganisatie eind jaren zeventig van de vorige eeuw over aan de gemeente Dordrecht, maar is sindsdien altijd nauw betrokken gebleven bij de collectie en tentoonstellingen. De meer dan 1.000 leden van de vereniging zijn voor het Dordrechts Museum onmisbare ambassadeurs. Velen van hen hebben zich de afgelopen jaren ingezet als vrijwilliger.

Peter Schoon, Robert Zandvliet en Patricia de Weichs de Wenne bij het schilderij *Zonder titel* van Zandvliet

De collectie inspireert de vereniging tot het bijna maandelijks organiseren van uiteenlopende activiteiten. Ook was er weer de De Scheffer die om het jaar georganiseerd wordt. Van Niek Hendrix werden uit het Schefferfonds *De witte raaf (Spectrum)* en *Blok kaas* voor het Dordrechts Museum aangekocht. Het bestuur heeft in 2022 acht keer vergaderd, waarbij in de meeste gevallen tevens de artistiek directeur aanwezig was.

Op Koningsdag heeft de vereniging in het gebouw van het Teekengenootschap Pictura een afscheidsreceptie aan artistiek directeur Peter Schoon aangeboden vanwege zijn pensionering. Bij acclamatie werd hij op voordracht van het bestuur door de algemene ledenvergadering tot erelid van de vereniging benoemd. Op 20 mei werd op de Voorstraat tijdens een feestelijke borrel de oorkonde aan hem overhandigd.

Het 180-jarig bestaan van VDM werd gevierd met een feestavond op 25 november 2022 in het Dordrechts Museum, in aanwezigheid van de wethouder van Cultuur en de directie van het Dordrechts Museum. De feestelijke avond bestond uit een walking diner, een kunstveiling, een *paint-in* onder leiding van Ralph Kokke en een rondleiding door het museum waarin de collectie van de Vereniging Dordrechts Museum centraal stond.

STICHTING GEMMA MENTZEL

De Stichting Gemma Mentzel is een stichting op naam, opgericht in 2014. Het doel van de stichting is de belangstelling van jonge mensen voor kunst en cultuur – en in het bijzonder de

beeldende kunst – op te wekken en te bevorderen. Ze doet dit door in samenwerking met het Dordrechts Museum onderzoek te doen en activiteiten te ontwikkelen die betrekking hebben op educatie. In 2022 heeft de stichting een financiële bijdrage geleverd aan Hof van Nederland en het jongerenproject *Take pART*.

DO FELKERS-SNIJDERS STICHTING

De Do Felkers-Snijders Stichting is een fonds op naam en werd op 14 november 2012 opgericht. De stichting heeft tot doel het Dordrechts Museum en Huis Van Gijn te ondersteunen, waarbij de nadruk ligt op aankopen ten behoeve van het Dordrechts Museum. In 2022 is het ontbrekende behangsel *Zeezicht* van de gebroeders Van Strij (circa 1794) daadwerkelijk geplaatst in de Van Strij-salon van het Dordrechts Museum. Dankzij de Do Felkers-Snijders Stichting kon dit behangsel in 2021 worden aangekocht. De restauratie is mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van Dioraphte.

Abraham en Jacob van Strij, *Zeegezicht*, na restauratie, 220 × 244 cm (aankoop met steun van de Do Felkers-Snijders Stichting, 2021) foto Jörgen Snoep

STICHTING DORDRECHTS MUSEUM FONDS

De Stichting Dordrechts Museum Fonds, opgericht in 2022, biedt de mogelijkheid om vanaf een bepaald bedrag een fonds op naam op te richten binnen de stichting. Een fonds op naam geeft de schenker de mogelijkheid zich op een heel persoonlijke manier te verbinden met de Dordtse musea. De schenker bepaalt in samenspraak met het bestuur van het Dordrechts Museum Fonds de doelstelling van het fonds. Zo is er de mogelijkheid om bij te dragen aan aankopen, restauraties, onderzoek of bijvoorbeeld ondersteuning aan het jongerenproject *Take pART*. De schenker kiest een passende naam voor het fonds; dat kan de eigen naam zijn, de naam van een dierbare of een naam die past bij de inhoud van de ondersteuning.

Begin 2022 is het eerste fonds op naam binnen de stichting opgericht: het Van Wageningen & Van Goor Fonds, dat zich specifiek richt op de ondersteuning van Huis Van Gijn, waarbij de nadruk ligt op de uitbreiding van de collectie kunstnijverheid.

SPONSOREN

- Ames Autobedrijf BV en WBooks hebben een bijdrage beschikbaar gesteld ten behoeve van de tentoonstelling *In het licht van Cuyp*.
- Koninklijke Van der Wees Groep en Lankhorst Ropes hebben ruimhartig in natura bijgedragen aan het openbare kunstproject *Rivier, boot, stad*.

FONDSSEN

Er is veel aandacht besteed aan het aanvragen van externe gelden ten behoeve van onder andere de programmering, de herinrichting van Hof van Nederland en het doen van aankopen.

In 2022 heeft het Dordrechts Museum samengewerkt met de volgende fondsen en stichtingen:

- Blockbusterfonds
- BPD Cultuurfonds
- De Gijsselaar-Hintzenfonds
- De Lancey Foundation
- Dioraphte
- Do Felkers-Snijders Stichting
- Erfgoedlijn Waterdriehoek, provincie Zuid-Holland
- Evenementensubsidie gemeente Dordrecht
- Familie-Vereeniging Vriesendorp
- Fonds 21
- Gemma Mentzel Stichting
- Hendrik Muller Fonds
- J.E. Jurriaanse Stichting
- Kickstart Cultuurfonds
- M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting
- Mondriaan Fonds
- Paul Mellon Centre
- Prins Bernhard Cultuurfonds
- Stichting DOEN / VriendenLoterij Fonds
- Turing Foundation
- Van der Mandele Stichting
- Vereniging Rembrandt
- Von Brucken Fock Fonds
- VriendenLoterij
- VSBfonds
- Zabawas

7

RAAD VAN ADVIES

De Raad van Advies is een groep vaste onafhankelijke en objectieve personen die als doel heeft om de directie het beste uit zichzelf te laten halen. De Raad van Advies brengt waardevolle kennis, ervaring en een netwerk in en voelt zich verbonden met de Dordrechts Museum Organisatie. Zo buigt de Raad van Advies zich samen met (de directie van) het Dordrechts Museum over de vraag hoe we cultuurliefhebbers van alle leeftijden uit heel Nederland en daarbuiten betrekken bij onze organisatie, nu en in de toekomst. Hun blik, het brede kennisveld en netwerk en de inbreng van nieuwe gezichtsvelden dragen bij aan het scherpen van de geest en het nemen van beter gewogen beslissingen. Bij de samenstelling is rekening gehouden met een zo groot mogelijke spreiding in deskundigheid en maatschappelijke kennis.

In 2022 is de Raad van Advies drie keer bij elkaar gekomen voor een regulier overleg. Het stond uiteraard in het teken van kennismaking tussen de leden van de raad met de nieuwe directieleden. Er is daarnaast separaat advies gevraagd bij het verwervingsproces van een nieuwe aanwinst. In 2022 is een start gemaakt met de gewenste rol van de Raad van Advies voor de organisatie vast te leggen en de belangrijkste competenties voor de leden vast te stellen. Er is een rooster van aftreden vastgelegd en bekrachtigd.

De Raad van Advies bestaat uit de volgende leden:

- Mr. Drs. Elco Brinkman
jurist en oud-politicus
- Drs. Lisette Pelsers
directeur Kröller-Müller Museum, Otterlo
- Drs. Monique de Vos
partner Chasse Executive Search
- Mr. Bernard Wientjes
oud-voorzitter Vereniging VNO-NCW

FINANCIËEL VERSLAG

begroting	uitgaven			inkomsten			Saldo 2022
	begroting 2022	rekening 2022	resultaat 2022	begroting 2022	besteed 2022	resultaat 2022	
onderdeel							
Salarislasten	5.056	5.814	-757	0	160	160	-598
Kapitaallasten	931	945	-14	0	0	0	-14
Mutaties reserves	1.397	882	515	2.770	2.258	-512	3
Externe budgetten	1.030	877	153	0	23	23	176
Gebouwkosten	2.279	2.247	32	2	5	4	35
Bedrijfsvoering	609	783	-174	1.313	1.544	231	58
Collecties	165	257	-92	285	493	208	116
Programmering	915	1.283	-368	156	604	447	80
Publiekszaken	207	245	-38	30	76	46	7
Totaal	12.588	13.333	-745	4.556	5.163	607	-137
	366 begrotingsreserve			353			

Toelichting

De Dordrechts Museum Organisatie sluit het jaar 2022 af met een negatief resultaat van € 137.000.

De salarislasten zijn hoger dan begroot, grotendeels omdat de extra salarislasten die zijn gerelateerd aan het reorganisatieplan 2022 van het Dordrechts Museum nog niet waren verwerkt in de begroting. Tegenover de hogere salarislasten staan grotendeels ook hoger dan begrote inkomsten (uit entree en depotopslag voor derden) en inkomsten uit fondsen en sponsoring. Per saldo is er nauwelijks een resultaat op kapitaallasten (rente en afschrijving) en mutaties met reserves.

Op de programmeringsreserve is in 2022 geen beroep gedaan. De reserve kent een saldo van € 353.000 en kan worden ingezet om de tekorten op de kosten van (grote) tentoonstellingen op te vangen. We verwachten deze reserve in 2023 en 2024 grotendeels in te zetten voor de tentoonstelling *Ary Scheffer en de Franse Romantiek* die in 2024 gepland staat.

Dit financieel verslag wijkt af van de rekening van de gemeente Dordrecht op de volgende twee onderdelen:

- Voor de gemeente Dordrecht wordt op productniveau geanalyseerd, het Dordrechts Museum is product 159. Het aandeel overhead (product 124) wordt dan buiten beschouwing gelaten. In deze toelichting wordt de overhead wel meegenomen (dat een tekort van € 238.000 kent).
- De budgetten voor Kunst in de Openbare Ruimte die met de budgetoverheveling doorschuiven van 2022 naar 2023 zijn in deze opzet als niet besteed opgenomen. Dit is in feite een extern budget dat geen formeel onderdeel is van de reguliere exploitatie van het Dordrechts Museum.

Het afscheidsfeest van artistiek directeur Peter Schoon in de tuin van het Dordrechts Museum op 22 april 2022
foto Daisy von Dutch

9

FACTS & FIGURES

PROGRAMMERING	aantal
Presentaties vaste collectie en aanwinsten	2
Tentoonstellingen	11

COLLECTIE	aantal objecten
Verwervingen	181
Aankopen	29
Schenkeningen	108
Bruiklenen	45
Bruiklenen - tentoonstellingen	442
Schilderijen	26
Werken op papier	300
Regionaal Archief Dordrecht	101
Huis Van Gijn	5
Archeologie	10

DIGITALISERING COLLECTIE	schatting in procenten
Dordrechts Museum	95
Huis Van Gijn	50
Archeologie	95
Regionaal Archief Dordrecht	60

FACTS & FIGURES

PUBLIEK	bezoekcijfers
Tentoonstellingen	125.800
Dordrechts Museum	87.756
Huis Van Gijn	26.229
Hof van Nederland	10.121
Studiezaal Regionaal Archief Dordrecht	1.694
Onderwijs	1.547
Primair onderwijs	566
Voortgezet onderwijs	404
Cultuursafari	577
Activiteiten	4.500
Bereik & beoordeling	687.942
Bezoek websites	649.690
Volgers sociale media	37.883
Free publicity	369

BEDRIJFSVOERING	aantal
Medewerkers	120
Aantal fte	79
% ziekteverzuim	5,5
Vrijwilligers	125

BIJLAGE

VERWERVINGEN 2022

SCHENKINGEN

Anoniem

Huwelijkspenning van Arnoldus van Tilburgh en Odilia van Eterson, 1730

zilver, 7 cm en 45 gr

Huis Van Gijn, schenking particuliere collectie ter gelegenheid van het afscheid van Peter Schoon als directeur van het Dordrechts Museum, 2022
19484

Anthony de Vos

Penning ter gelegenheid van het 50-jarig huwelijk van Abraham Stoop en Jacoba van Mewen, 1708

goud, 5,5 cm x 32,94 gr

Huis Van Gijn, schenking Geesken en Martin Bloemendal-Ter Horst, 2022
19485

Anoniem

Theelepels juwelierswinkel Veringa, 1975

zilver

Huis Van Gijn, schenking particuliere collectie, 2022
19517

Anoniem

Beker 25 jarig bestaan Algemene Bond voor Ouderen, afdeling Dordrecht, circa 1972

aardewerk

Huis Van Gijn, schenking particuliere collectie, 2022
19518

Anoniem

Glas 30-jarig bestaan Dameskoor Kunst na Arbeid, circa 1980

glas

Huis Van Gijn, schenking particuliere collectie, 2022
19519

Anoniem

Glas 60-jarig bestaan EHBO Dordrecht, circa 1976

glas

Huis Van Gijn, schenking particuliere collectie, 2022
19520

Anoniem

Theelepels bouw Hervormde Andreaskerk Wielwijk, circa 1960

zilver

Huis Van Gijn, schenking particuliere collectie, 2022
19521

Piet Bos

Schelpenkar, circa 1880-1945

olieverf op doek, 36 × 46 cm

Huis Van Gijn, schenking kleindochter van mevrouw Adriana Stout-van Aerdenne, 2022
19522

Anoniem

Portret van Adriana van Aerdenne op 22-jarige leeftijd, 1920

foto, 89 × 66 mm

Huis Van Gijn, schenking kleindochter van mevrouw Adriana Stout-van Aerdenne, 2022
19553

Anoniem

Zilveren lepel, 1896

zilver, 25 × 8 cm

Huis Van Gijn, schenking particuliere collectie,

2022

19531

Anoniem

Koraalstuk, circa 1700-1800

koraal, steen en hout

Huis Van Gijn, schenking particuliere collectie,

2022

19532

Anoniem

Avondmaalbeker, 1613

zilver

Huis Van Gijn, schenking Familie-Vereeniging

Vriesendorp, 2022

19533

Ernst Plank

Toverlantaarn met 24 bijbehorende glasplaten,

circa 1800-1900

hout, glas en metaal

Huis Van Gijn, schenking particuliere collectie,

2022

19543

Anoniem

Linnen bouwplaat met oorlogsschepen, circa

1800-1900

linnen

Huis Van Gijn, schenking particuliere collectie,

2022

19544

Diverse kunstenaars

Album Amicorum Helena Johanna Vriesendorp
(1837-1907), 1854-1867

inkt, potlood, aquarel en papier

Huis Van Gijn, schenking Familie-Vereeniging

Vriesendorp, 2022

19545

Anoniem

Houten theedoos, circa 1880-1890

hout

Huis Van Gijn, schenking particuliere collectie,

2022

19576

Anoniem

Bestekemmer, circa 1850-1900

koper

Huis Van Gijn, schenking particuliere collectie,

2022

19577

Marianne Roest

Pyjamazak, 1923

textiel

Huis Van Gijn, schenking particuliere collectie,

2022

19578

Anoniem

8 zakdoeken, circa 1900

textiel

Huis Van Gijn, schenking particuliere collectie,

2022

19579 t/m 19586

Anoniem

Portret van Jantje Roest

Huis Van Gijn, schenking particuliere collectie,

2022

19587

Anoniem

Kleedje, circa 1900-1930

textiel

Huis Van Gijn, schenking particuliere collectie,

2022

19588

Yvonne Roest

Kleedje, 1936

textiel

Huis Van Gijn, schenking particuliere collectie,

2022

19589

Anoniem

Sloop, circa 1915-1930

textiel

Huis Van Gijn, schenking particuliere collectie,

2022

19591

Anoniem

Pyjamazak, circa 1915-1930

textiel

Huis Van Gijn, schenking particuliere collectie,

2022

19592

Anoniem

Pyjamazak, circa 1915-1930

textiel

Huis Van Gijn, schenking particuliere collectie,

2022

19593

Anoniem

Lingeriezakje J. Bos de Baat, circa 1915-1930

textiel

Huis Van Gijn, schenking particuliere collectie,

2022

19594

Mattheus Verheyden

Portret van Adriaen Braets van Geervliet

(1689-1747), circa 1747-1776

olieverf op doek, 91 × 69,5 cm

Dordrechts Museum, schenking particuliere

collectie, 2022

DM/022/1491

Mattheus Verheyden

Portret van Catherina Johanna Braets, geboren

Van den Santheuvel, circa 1747-1776

olieverf op doek, 91 × 69,5 cm

Dordrechts Museum, schenking particuliere

collectie, 2022

DM/022/1492

Jan Jacobus Matthijs Damschröder

Cornelis de Witt op zijn ziekbed,

circa 1845-1905

olieverf op doek

Dordrechts Museum, schenking familie

P.M. van Leeuwen, 2022

DM/022/1495

Hans Petri

Portret van Tedde Maas-Tjebbes,

circa 1934-1996

olieverf op doek, 45 × 57 cm

Dordrechts Museum, schenking particuliere

collectie, 2022

DM/022/1496

Robert Zandvliet

Zonder titel, 2021

ei-tempera op linnen, 63 × 72 cm

Dordrechts Museum, schenking

Bedrijfsvrienden Dordrechts Museum

ter gelegenheid van het afscheid van

Peter Schoon als directeur van het

Dordrechts Museum, 2022

DM/022/1498

Yesim Akdeniz Graf

Untitled, 2004

acryl op doek, 210 × 230 cm

Dordrechts Museum, schenking particuliere
collectie, 2022

DM/022/1504

Yesim Akdeniz Graf

Untitled, 2004

acryl op doek, 210 × 230 cm

Dordrechts Museum, schenking particuliere
collectie, 2022

DM/022/1505

Richard van den Dool

Stad en water, 2012-2017

olieverf op doek, 100 × 100 cm

Dordrechts Museum, schenking van de
kunstenaar, 2022

DM/022/1506

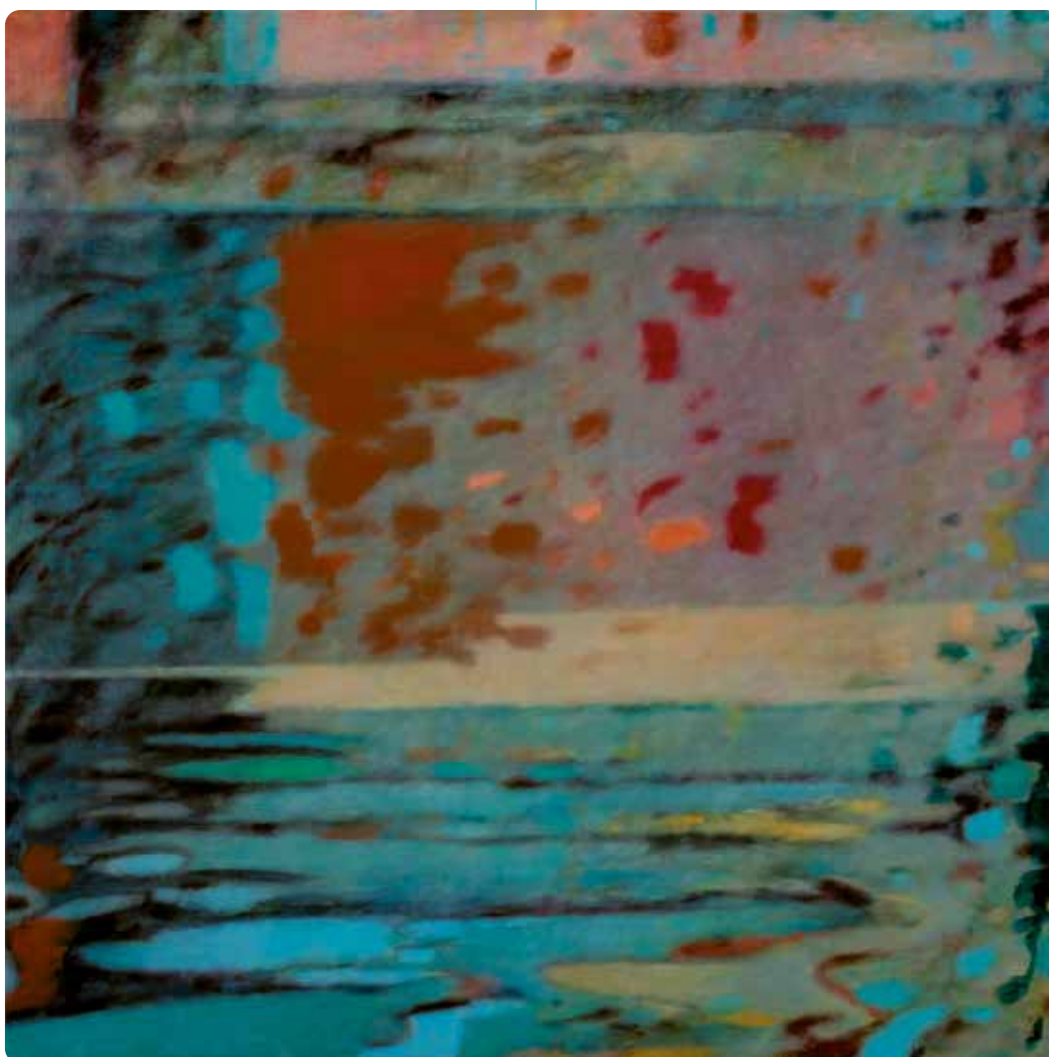
Hendrik Albert van Trig

*Portret van het echtpaar Jan Dam Steuerwald
en Apollonia Frederika Backer*, circa 1844-1899

olieverf op paneel, 53,2 × 40 cm

Dordrechts Museum, schenking particuliere
collectie, 2022

DM/022/1513

Richard van den Dool, *Stad en water*, 2012/2020, olieverb op doek,
100 × 100 cm

August Allebé

Lethe, 1918

inkt op papier

Dordrechts Museum, schenking particuliere
collectie, 2022

DM/022/P1700

Photographie Charles

Portret van Jeanne Forestier (1851-1918),

circa 1870-1890

foto, 70 × 51 mm

Dordrechts Museum, schenking Marian
Gerritse-Schlee, 2022

DM/022/P2102

Cor Dik

Portret van Jan Eijkelboom, 1963

litho, 640 × 480 mm

Dordrechts Museum, schenking particuliere
collectie, 2022

DM/022/P2175

Jaap Schlee

Paul Léautaud, circa 1970-2016

potlood op papier, 204 × 200 mm

Dordrechts Museum, schenking

Marian Gerritse-Schlee, 2022

DM/022/T2016

Jaap Schlee

Het theater van Maurice Boissard,

circa 1970-2016

potlood op papier, 810 × 950 mm

Dordrechts Museum, schenking

Marian Gerritse-Schlee, 2022

DM/022/T2017

Jaap Schlee

*Paul Léautaud naast de foto van Jeanne
Forestier*, circa 1970-2016

potlood op papier, 500 × 520 mm

Dordrechts Museum, schenking

Marian Gerritse-Schlee, 2022

DM/022/T2018

Paul Schlee. *Het theater van Maurice Boissard*,
potlood 81 × 95 cm

Wally Moes

Zonder titel, circa 1871-1918
krijt op papier, 346 × 302 mm
Dordrechts Museum, schenking particuliere
collectie, 2022
DM/022/T2021

Jan Veth

Map met circa 51 prenten
Dordrechts Museum, schenking particuliere
collectie, 2022

Ary van Wanum

Herder met koe aan de rand van een rivier,
circa 1755-1780
inkt op papier, 155 × 247 mm
Dordrechts Museum, schenking particuliere
collectie, 2021
DM/022/T2023

**Cornelia Marjolin-Scheffer (toegeschreven
aan)**

Portret van Karel Arnoldus Scheffer, circa
1845-1889
gemengde techniek op papier, 276 × 225 mm
Dordrechts Museum, schenking particuliere
collectie, 2022
DM/022/T2024

Horace Vernet

Mazeppa en de wolven, 1826
potlood, krijt en inkt op papier, 295 × 435 mm
Dordrechts Museum, schenking particuliere
collectie ter gelegenheid van het afscheid van
Peter Schoon als directeur van het Dordrechts
Museum, 2022
DM/022/T2031

Horace Vernet, *Mazeppa en de wolven*, 1826, potlood, krijt en
inkt op papier, 295 × 435 mm

Hans Petri

Portret van Tedde Maas-Tjebbes, circa 1934-1996
 krijt op papier, 353 × 270 mm
 Dordrechts Museum, schenking particuliere collectie, 2022
 DM/022/T2032

Piet Ouborg

Zonder titel (Gezicht van een man), circa 1913-1956
 inkt op papier, 328 × 258 mm
 Dordrechts Museum, schenking particuliere collectie, 2022
 DM/022/T2033

Piet Ouborg

Zonder titel (Gezicht van een vrouw), circa 1913-1956
 krijt op papier, 325 × 266 mm
 Dordrechts Museum, schenking particuliere collectie, 2022
 DM/022/T2034

Ija Gigoshvili

Haven, 1996
 aquarelverf op papier, 57 × 74 mm
 Dordrechts Museum, schenking particuliere collectie, 2022
 DM/022/T2036

Ija Gigoshvili

Het gouden kalf, 1996
 aquarelverf op papier, 57 × 74 mm
 Dordrechts Museum, schenking particuliere collectie, 2022
 DM/022/T2037

Rinus Reus

Zonder titel, circa 1880-1938
 krijt op papier, 114 × 84 mm
 Dordrechts Museum, schenking particuliere collectie, 2022
 DM/022/T2038

Rinus Reus

Zonder titel, circa 1880-1938
 inkt op papier, 88 × 53 mm
 Dordrechts Museum, schenking particuliere collectie, 2022
 DM/022/T2039

Ary Scheffer

Het martelaarschap van Petrus, circa 1810-1858
 aquarelverf op papier, 577 × 340 mm
 Dordrechts Museum, schenking particuliere collectie, 2022
 DM/022/T2045

BRUIKLEENEN

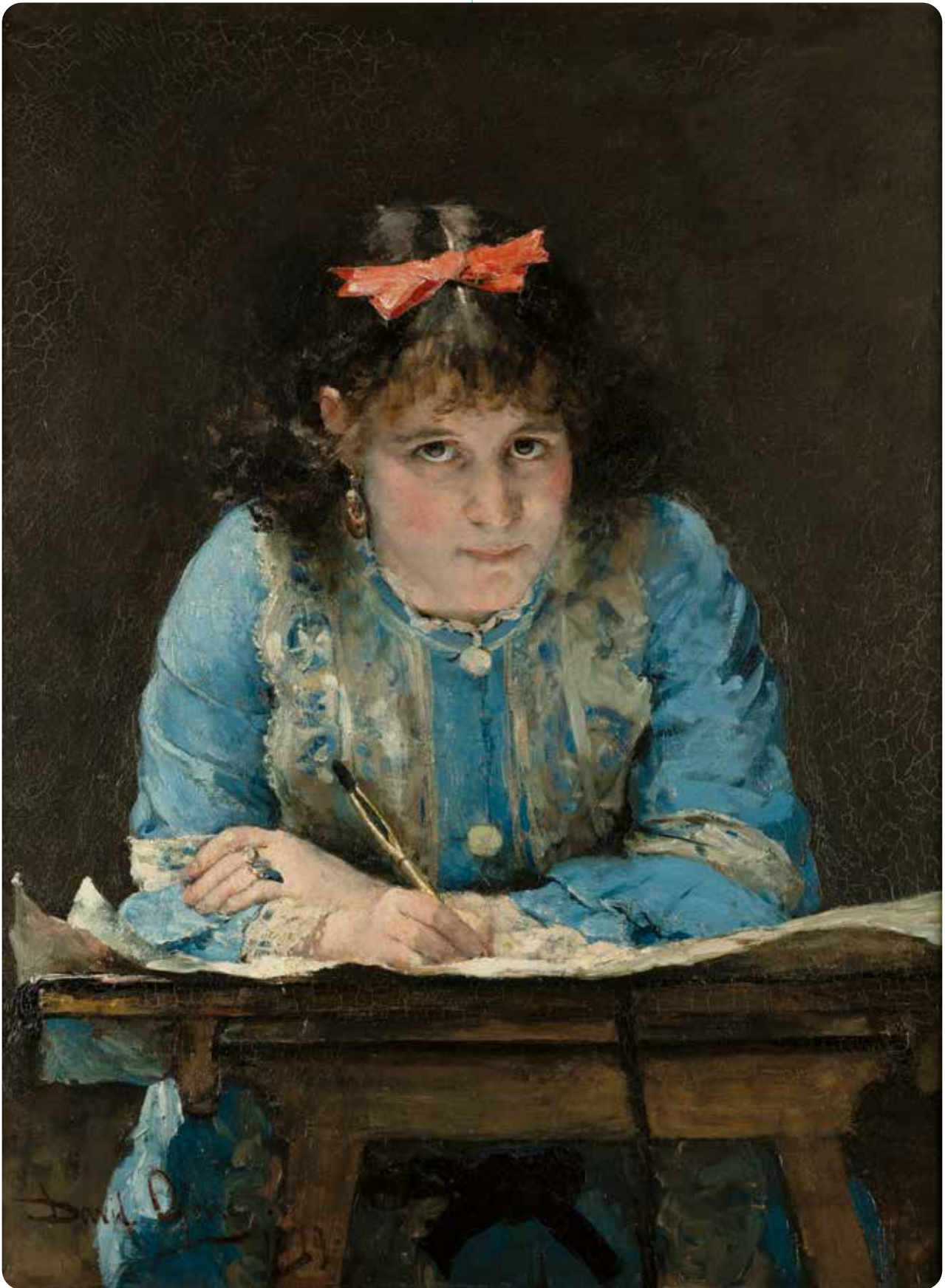
Anoniem

Schietoefening en maaltijd van boogschutters, circa 1520-1530
 olieverf op paneel, 49,9 × 65,5 cm
 Dordrechts Museum, bruikleen Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), verworven door het Rijk via de Successieregeling (uit nalatenschap prof. dr. W.H. Vroom), 2022
 DM/022/1497

Niek Hendrix

De witte raaf (Spectrum), 2022
 olieverf op paneel, 166 × 294 cm
 Dordrechts Museum, aankoop van de kunstenaar (uit Schefferfonds Vereniging Dordrechts Museum), 2022
 DM/022/1508

David Oyens, *De Teekening*, olieverf op doek, 71,5 × 54 cm, particuliere collectie ter nagedachtenis aan Fred Hendriks, 2022

Niek Hendrix

Blok kaas, 2022

verf op hout

Dordrechts Museum, aankoop van de kunstenaar (uit Schefferfonds Vereniging Dordrechts Museum), 2022

DM/O22/S115

David Oyens

De teekening, circa 1879

olieverf op doek, 71,5 × 54 cm

Dordrechts Museum, bruikleen particuliere collectie ter nagedachtenis aan Fred Hendriks, 2022

DM/O22/1510

J.J. Neuman

Portret van Mr. A. van Blussé van Oud-Alblas, 1872

olieverf op doek, 73,5 × 61 cm

Huis Van Gijn, bruikleen particuliere collectie, 2022

17159

Diverse vervaardigers

Wapenrek met toebehoren (circa 40 objecten), 1800-1980

Huis Van Gijn, bruikleen particuliere collectie, 2022

AANKOPEN

Firma Bekkers Blikfabriek Dordrecht

Globe blik van Firma Wed. J. Bekkers & Zoon, Dordrecht, circa 1914-1918

blik

Huis van Gijn, aankoop 2022

19523

Dordrechtsche Kunstpotterij

Driedelig aardewerk kaststel met handgeschilderde decoratie van de twee adellijke Nederlandse geslachten Van Rechteren-Limburg en Van Den Sandheuvel, circa 1903-1908

aardewerk en verf, 31.5 × 22 cm

Huis Van Gijn, aankoop 2022

19530.1-3

David Spiering (toegeschreven aan)

Zilveren specerijenschaal, 1740

zilver, 19 × 31 cm

Huis Van Gijn, aankoop 2022

19547

Anoniem

Warmhoudtrommel, circa 1910-1930

porselein, plaatstaal en tin

Huis Van Gijn, aankoop 2022

19590

Vormenfabriek Tilburg Holland

Sinterklaas chocoladevorm, 1930

Huis Van Gijn, aankoop 2022

19595

Vormenfabriek Tilburg Holland

Glas- of tafelnummers, circa 1910-1930

apalca

Huis Van Gijn, aankoop 2022

19596

Koninklijke PostNL

Postzegelset Geboorte van Nederland (1572-2022), 2022
goud, 40 × 30 mm
Huis Van Gijn, aankoop 2022
19597a-d

Jennifer Tee

Tampan Womb of Time, 2017
diverse materialen, 170 × 165 cm
Dordrechts Museum, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2022
DM/022/1480

Amjad Hashem

Relay, 2017
acryl op doek, 100 × 70 cm
Dordrechts Museum, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2022
DM/022/1481

Charles-François Daubigny

Molens bij Dordrecht, 1871
olieverf op paneel, 37,3 × 68 cm
Dordrechts Museum, aankoop ter gelegenheid van het afscheid van Peter Schoon als directeur van het Dordrechts Museum, 2022
DM/022/1486

Umar Rashid (Frohawk Two Feathers)

Zakendoen kost pijn, 2022
katoen op doek (vlag), 117 × 150 cm
Dordrechts Museum, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2022
DM/022/1488

Richard van den Dool

Hollands landschap, 2012-2020
olieverf op doek, 180 × 150 cm
Dordrechts Museum, aankoop van de kunstenaar (dankzij legaat Ad Breevaart), 2022
DM/022/1500

Frank Ammerlaan

Untitled (Body Armor Series), 2022
lood, 125 × 30 cm
Dordrechts Museum, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2022
DM/022/1502

Ronald Ophuis

Teatro la Tregua (Clown + Flowers), Poland July 1945 (2), 2015
olieverf op paneel, 40 × 60 cm
Dordrechts Museum, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2022
DM/022/1503

Carla Klein

Zonder titel, 2021
olieverf op doek, 170 × 290 cm
Dordrechts Museum, aankoop met bijdrage van het Mondriaan Fonds, 2022
DM/022/1507

A.Jorda

Les grands peintres contemporains Ary Scheffer, Ingres, Delacroix, Decamps, circa 1860
fotomontage op papier, 95 × 57 mm
Dordrechts Museum, aankoop 2022
DM/022/P2096

Elise 't Hart

Huisgeluidenkastje, 2022

Huis Van Gijn, aankoop van de kunstenaar met steun van het Mondriaan Fonds, 2022

DM/022/S114

Jaap Schlee

Een klein familieportret (Ma pièce préférée), circa 1970-2016

potlood op papier, 600 × 700 mm

Dordrechts Museum, aankoop 2022

DM/022/T2019

Jaap Schlee

Toneelrepetitie in de Rue des Martyrs, circa 1970-2016

potlood op papier, 1113 × 1420 mm

Dordrechts Museum, aankoop 2022

DM/022/T2020

Nicolaas van der Waay

De schilder Carel Dake en de heer Nijenhof kijken naar een tekening, circa 1871-1936

aquarel op papier, 632 × 422 mm

Dordrechts Museum, aankoop 2022

DM/022/T2040

Piet Ouborg

Zonder titel, circa 1913-1956

aquarel en inkt op papier, 119 × 179 mm

Dordrechts Museum, aankoop 2022

DM/022/T2041

Piet Ouborg

Zonder titel, circa 1913-1956

aquarel en inkt op papier, 144 × 205 mm

Dordrechts Museum, aankoop 2022

DM/022/T2042

Piet Ouborg

Zonder titel, circa 1913-1956

aquarel en inkt op papier, 145 × 213 mm

Dordrechts Museum, aankoop 2022

DM/022/T2043

Tanja Ritterbex

Frida en Tanja in het atelier, 2022

acrylverf op doek, 140 × 100 cm

Dordrechts Museum, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2022

DM/022/1509

DORDRECHTS MUSEUM

mei 2023

Dordrechts Museum
Museumstraat 32
3311 XP Dordrecht
(078) 7708708

info@dordrechtmuseum.nl
www.dordrechtmuseum.nl

Tekst

Dordrechts Museum

Redactie

Teun de Bruijn

Fotografie

Daisy van Knotsenburg, Jørgen Snoep, e.a.

Vormgeving

Jantijn van den Heuvel